

TÜRK SOLU

Yıl : 1
Sayı : 35
16 Temmuz 1968
100 Kuruş

skandal! amerikan elcisinin cia'ya gönderdiği rapor

Diplomatik kisvesi altında faaliyette bulunan Bay Hart'ın casusluk örgütü CIA'ya doğrudan doğruya bir Türk vatandaşı hakkında rapor göndermesi olayı, hangi açıdan bakılsa bir skandaldır.

YENİ İSTANBUL gazetesi Amerika Birleşik Devletlerinin Ankara Büyükelçisi Parker Hart'ın imzasını taşıyan bir rapor yayınladı. Bu rapordan 3 suretin, ABD'nin resmi casusluk teşkilatı CIA'ya gönderildiği belgede belirtilmektedir. Ayrıca, raporun alt bölümünde "Unclassified" şerhi bulunduğu, bu raporun resmen dosyalanmadığı da anlaşılmaktadır.

Rapor, Türkiye Millî Talebe Federasyonu (TMTF) eski Yabancı Münaşebetler Müdürü Deniz Gökkılıç'ın Amerika'ya burslu ziyaretçi olarak daveti ile ilgilidir. Raporda, "Sür'atle yükselen genç bir lider" diye sözü edilen Gökkılıç'ın siyasi görüşlerinden, yumurtaya karşı allerjisine kadar; komünizme karşı tutumundan, domuz eti yemesine ya da muhabatı karşısında bıraktığı izlenime kadar birçok bilgi verilmektedir.

Raporun bizim için en ilginç yanı, Büyükelçi görevinde bir diplomatın, CIA gibi bir casusluk örgütü olduğu bütün dünyaca bilinen bir kurumla doğrudan doğruya yazışmasının, kanıtı olmasıdır. Rapordan bir suret de ABD'nin emniyet teşkilatı FBI'ye de gönderilmiştir. Amerika içinde

karşı casusluk işleriyle uğraşan FBI'nin de muhataplardan biri olduğu raporda açıklanmaktadır. Tek başına bu olay, bir Büyükelçinin doğrudan doğruya kendi ülkesinin casusluk teşkilatına rapor göndermesi ve bu raporda bulunduğu ülkenin bir vatandaşı hakkında bilgi vermesi olayı bir skandaldır.

Eğer Büyükelçi Hart, bir öğrenci liderinin Amerika gezisi gibi önemsiz bir konuda CIA ve FBI ile doğrudan doğruya temas kuruyor ve bu casusluk ve karşı — casusluk örgütlerini, ziyaretçinin, siyasi eğilimlerinden özel zevklerine kadar bütün özellikleri hakkında haberdar ediyorsa, daha önemli konularda bu Amerikan diplomatı ile söz konusu casusluk örgütleri arasında ne gibi yazışmalar olduğu merak edilmeğe değer.

RAMPARTS'IN DÜNYAYI SANSAN YAZISI

Amerikan emperyalizminin en büyük casusluk örgütü CIA'nın bizim gibi ülkelerle nasıl işbirliği unsurları seferber ettiği, beyinleri yıkadığı, adam satın aldığı bilinen bir şeydir. Bundan bir süre önce, ileri Amerikan katoliklerinin aylık dergisi olan RAMPARTS, "Dünyayı sansan yılın yazısı" diye nitelendirilen CIA hakkında uzun bir inceleme yazısı yayınladı. Bu yazı CIA'nın, Amerika Birleşik Devletleri'nin Ulusal Talebe Federasyonu olan NSA'yı nasıl finanse ettiğini, uluslar-

arası öğrenci örgütü ISC'de egemen olan NSA'yı Amerikan casusluk örgütünün nasıl emri altına aldığını, kesin kanıtlara dayanarak anlatıyordu.

RAMPARTS'ın bu ifşaatı CIA ile ilgili bu cinsten açıklamaların ilki de göldür. ABD'nin en eski ve en ağırbaşlı dergilerinden biri olan THE NATION de 1966 Mayıs sayısında "Ortadoğu ülkelerinin Amerikan Dostları Derneğinin CIA'ya bağlı bir kuruluş olduğunu" açıklamıştı. CIA üniversitelerinden sendikalara kadar Amerikan toplumsal hayatının bütün alanlarına el atmış bulunmaktadır. Türkiye'ye sendikacılık uzmanı olarak gelen ve kimi sendika liderlerimizin dostluklarıyla övündüğü Brown ve Lovestone gibi sahte sendikacılık uzmanlarının da birer CIA ajanı olduklarını, Amerika'nın en ciddi gazetelerinden biri olan Washington Post kanıtlarıyla ifşa etmiştir.

RAMPARTS dergisi sözü edilen yazısında şöyle demektedir:

"Arkasındaki CIA desteği ile bir çok yabancı ülkelerdeki öğrenci kuruluşları üzerinde NSA egemenlik kurmuştur. NSA ile 'yakınlık olan' bir çok ülkenin öğrenci dernekleri, öğrenci liderleri, heyetleri, temsilcileri arasında işbirliği sağlanmıştır. Batı ülkeleri içinde, Amerika'dan başka hiçbir ülke öğrencilerinin arkasında CIA gibi güçlü bir destek olmadığı için, bunlar NSA delegasyonu ile rekabet edecek durumda değildirler... NSA'ya kimse rakip çıkamamaktadır."

Burada belirtelim ki, RAMPARTS'ın bu ifşaatı karşısında ISC üyesi olan Türk Gençlik Örgütlerinin temsilcileri hareketle geçmişler ve ISC'yi kongreye çağırarak Amerikan yöneticilerinin uluslararası örgütte sorumlu görevlerden uzaklaştırılmalarını sağlamışlardır. Türk gençlerinin bu davranışının bütün dünya gençliği üzerinde olumlu etkileri olmuştur.

İşin ilginç olan yanı, CIA'nın gerektiğinde kimi sosyalizmin unsurlarından kimi "solcu"lardan da yararlanmada sakınca görmemesidir. RAMPARTS bu konuda da bilgi veriyor:

"NSA'daki öğrencilerin CIA hesabına casusluk yapmaları, bazıları 'ileri', 'az solcu', 'biraz daha solcu' diye tanıyan öğrencilerde moral bir rahatsızlığa yol açmasın diye dahiyan bir aldatmaca, yutturmaca oyunu oynamaktadır, Amerikan Ulusal Öğrenci Derneğindeki 'ilerici', 'az solcu', 'çok solcu' olan gençlere bu öğrenci derneği ile CIA arasındaki amaç ortaklığı şöyle açıklanmıştır: 'Amerika'nın istediği ilerici fikirlerle savaşmak değildir, komünist despotizmine karşı alternatif yaratmaktır, bu alternatif solcu bile olsa, onu desteklemektedir..."

"Bu, CIA'nın fikir namusu olan öğrencilere sunduğu 'horoz şekeri' dir. Böylece CIA hesabına casusluk yapmayı, kendi değer yargılarıyla gelişmediğini sanan ve casusluk eylemine devam eden öğrenciler 'Amerikan hükümetinin ılımlı bir dış politika izlemesi ve dış ülkelerde dönüşümcüleri desteklemesi yolunda yararlı oldukları' sanısı ile avunurlar..."

Ve CIA, bu biçimde kolunu kapıttırması olan 'ilerici'lerden yararlanmasını pek iyi bilmektedir. Ve belir-

tildiği gibi, bu oyun yalnız öğrenci çevrelerinde oynanmamaktadır. Yazıda, CIA'nın ajan bulup yetiştirme ve görevlendirmesi konusunda da bilgi verilmektedir.

Göze kestirilen şahıs, (örneğin Amerikalılara karşı yüzü yumuşak bir yabancı ziyaretçi), ziyareti sırasında tanıdığı ve kendisine ilk bakışta kanı sunmuş olan iki meslektaş tarafından iyi bir restorana yemeğe davet edilir. Dertleşme havasında ve kalpten kalbe konuşurlar. Konuşmalar sırasında, duruma göre ya üstü örtülü biçimde, ya da açıkça ziyaretçi işbirliğine davet edilir. İşbirliği yapmayı kabul ettiği takdirde, önünde açılacak büyük imkânlar uygun dille anlatılır. Geldiği ülke Amerikan emperyalizminin vesaleti altında bir ülkeyse, iş hayatında kısa zamanda zengin olabileceğine, politikada da parlak bir siyasi kariyerin kendiisini beklediğine v.s. işaret edilir.

İfşa edilen raporda adı geçen Deniz Gökkılıç konusunda Amerikalıların başarılı olup olmadığını bilmiyoruz. TMTF Genel Başkanı Sencer Güneşsoy'un bu konudaki açıklamasını kaydetmekle yetiniyoruz. Bir hükme varmak için daha başka kanıtlar olması gerektiği görüşündeyiz. Eğer Gökkılıç Amerika gezisi sırasında Amerikan iş çevrelerine tanıtıldıysa ve Türkiye'ye dönmenden önce Amerikalıların iki aylık burslu gezi davetini reddeden TMGT eski Genel Başkanı Alp Kuran da şu önemli beyanda bulunmuştur:

"Türkiye Millî Gençlik Teşkilatı Genel Başkanlığına ilk seçtiğim zaman ABD Konsolosluğu mensupları benimle de çok yakın ilişkiler kurmak istediler. Bu arada Amerikan Kültür Ataşesi Mr. Courtney, Amerika'yı görmeyi istediğimi, görmek isteyip istemediğimi sordu. Görmek fırsatını bulamadığımı kendisine bildirdim. Bir süre sonra Amerika Dışişleri Bakanlığından iki aylık bir davet aldım. Bu davete TMGT Genel Başkanı sıfatıyla ve bir Türk vatandaşı olarak Türkiye'ye davet edilmişimdir. Bu davete başlamak üzere bir şekilde hizmete sona erinceye kadar icabet edemeyeceğimi bildirdim.

"Bu reddimin başka sebebi üçüncü koalisyon hükümetinin düşürülüşü üzerindeki bazı tereddütler ve Adalet Partisi Genel Başkanının seçiliş tarzındaki garabet idi. Ayrıca, Amerikan hükümetinin bu davetleri beş-on yıl önce pek yapmazken Türk gençliğinin yabancı şirketlere emperyalizme karşı çıkmasından sonra yoğun bir şekilde başlaması da ilgi çekici idi. Bu davetlerle Amerika Birleşik Devletleri'nin milliyetçi gençlik hareketlerini yu muşturmak, engellemek, ortadan kaldırmak hedefini güttüğü muhakkaktı.

"Nitekim, CIA'nın az gelişmiş ülkelerin gençlik kuruluşlarını ele geçirmek ve istediği biçimde yönlendirmek için her türlü faaliyeti gösterdiği 1966 yılının Şubat ayında Amerikan Ramparts Dergisinin yayımlarıyla ve bütün vesikalarıyla dünya tarafından öğrenildi. Biz TMGT olarak CIA'nın faaliyetlerini Türk halkına anlatmak için bir afiş hazırladık. Bu afişe Anayasa ve kanunlara aykırı olarak polis tarafından daha matbaada iken elkondu. Milliyetçi gençleri her vesile ile takip eden, haklarında kovuşturma açtıran ve döğdürten yetkililer suç-

lular hakkında hiç bir işlem yapmadılar. Ayrıca gene TMGT olarak CIA konusunu görüşmek üzere Dünya Gençlik Teşkilatını olağanüstü Genel Kurul toplantısına çağırıldı. Bu kuruluşun Başkan Vekili olan CIA ajanı Dennis Shoul'un istifasını istedik. Dünya Gençlik Teşkilatı ile ilgili görüşlerimiz ve isteklerimiz son Yönetim Kurulunda olduğu gibi kabul edildi ve haklılığımız ortaya çıktı.

"Bu olaylar karşısında bir kere daha anlaşılmalıdır ki Türkiye'nin kalkınması ve bağımsızlığının gerçekleşmesi ancak bütün milliyetçi güçlerin, her türlü yabancı menfaat ve emelleme karşı çıkmak demek olan antiemperyalist bir savaş içinde birleşmesiyle mümkündür."

Alp Kuran'ın sözlerine katılmayacak Türk yurtseverleri yoktur. Evet, biricik doğru yol, başta Amerika emperyalizme karşı mücadeleyi yürütmek için bütün Türk yurtseverlerinin birleşmesidir.

Johnson'la yanyana resmi çekil-diye, beyin yıkama ameliyesinin başarılıyla sonuçlandırdığından şüphemiz kalmaz ve kendisine geleceğin bir Başbakan adayı gözüyle bakabiliriz.

GENÇLİĞİN SERT TEPKİSİ

Diplomatik kisvesi altında faaliyette bulunan Bay Hart'ın, casusluk örgütü CIA'ya doğrudan doğruya bir Türk vatandaşı hakkında rapor göndermesi olayı, hangi açıdan bakılırsa bakılırsa, bir skandaldır. Yeni İstanbul'da Babıâli başınının küçümsemeye, geçitirmeye hiç de müsait olmayan bu olay karşısında gereken tepkiyi göstermemesi üzücüdür. Siyasi parti sözcülerinin bu skandal karşısında hayret edilecek bir durumdur. O kadar ki, Hart skandalının yanısıra bir de basın skandalından bir siyasi skandaldan da söz edebiliriz. Buna karşılık, gençlik temsilcilerinin olay karşısındaki tepkileri yerinde, gerekli ve vatanseverce bir tepki olmuştur.

TMTF Genel Başkanı Sencer Güneşsoy şu beyanda bulunmuştur:

"Bu gibi oyunlar Türkiye'de her kademe oynanmaktadır. Bilhassa devrimci örgütler böyle hareketlerle tesirsiz hale getirilmek istenmektedir. 'Daha önce CIA'nın öğrenci kuruluşlarında oynadığı oyunlara ilgil bir belgeyi açıklamıştım.

"Elimizde daha belgeler var. Zamanı geldiği vakit bunları da açıklayacağız. Esas düşman dışardaki ve onun içindeki işbirlikçileridir."

TMGT İkinci Başkanı Taylan Benli Amerikan oyunlarını ortaya çıkararak ve eleştiren basını kutlamış: "Bu Amerika'nın Türkiye'de oynadığı oyunlardan ancak bir tanesidir... Türk gençliği olarak, hiçbir zaman Amerikalıların ve onların işbirlikçilerinin oyuncağı olmayacağız..." demmiştir.

Eski TMTF Başkanı Kemal Kumkumoglu'nun tepkisi de şöyle olmuştur:

"Kapitalist ve emperyalistlerin geri kalmış ülkelerde uyguladıkları 'yetiştir, gönder, böl ve yönet' kurulumu tipik bir örneğidir bu. Zaten son zamanlarda ABD geri kalmış ülkelerde, özellikle Türkiye'de, devrimci grupların başında gelen gençlik kuruluşlarına müdahale etmeyi, bunları bölmeyi plânlanmış ve çoğu zaman da uygulamaya safhasına koymuştur... Oyunları su yüzüne çıktı."

Sencer Güneşsoy :

CIA'nın Türk Gençlik kuruluşlarına nasıl sızdığını Türk Solu'nda belgeleriyle açıklayacağız

CIA'nın Türkiye'deki gençlik teşkilatlarına el attığına dair Yeni İstanbul gazetesinde yayımlanan belgeden sonra Türk Solu yöneticileri konuşan Sencer Güneşsoy şunları söyledi: "CIA'nın Türk gençlik kuruluşlarına nasıl sızdığını gösteren deliller var elimde. Bunları TÜRK SOLU aracılığıyla kamu oyuna açıklayacağım şimdilik şu noktalar üzerinde duruyorum: 1. CIA özellikle petrol sorununda büyük dolaplar çevirmiştir. Bi lindiği gibi milli bir petrol şirketini batırmak amacını güden sunu bir işçi işveren anlaşmazlığında TMTF yöneticileri o zaman arabuluculuk yapmışlardı. Arabuluculuk görevini yerine getirdiğimiz sırada işin içerisinde CIA parmağı olduğunu anladık. Delillerini ispat edeceğiz.

2 — Tabanı tamamen devrimci kuruluşlar olan TMTF'i meşru yollarla ele geçiremeyen gericiler akla gelmedik oyunlar oynamışlardır. Son iki yıldan beri bu oyunları göğüslemeye çalıştık. Fakat bizce artık kesinlikle anlaşıl-

mıştır ki, oynanan oyun Türkiye çapında bir oyun değildir."

Sencer Güneşsoy ayrıca son TMTF kongresini iptal eden mahkeme kararına da değinmiş ve bu konuda TÜRK SOLU'na önemli açıklamalarda bulunmuştur.

"Başında bulunduğumuz TMTF'nin Sakarya'da yapılan 21. kongresi geçenlerde mahkeme kanalıyla iptal edilmiştir. Fakat mahkemenin bu iptal kararını vermesi Ekrem Özer adında malum bir kişinin başkanlığında onaylaması değildir. Çünkü Ekrem Özer bizim kongrenin devamı olduğunu iddia ettiği gülmeye değer sonucunu kendisini başkan seçmiştir. Asıl oylamada Ekrem Özer 21 oy almıştı. Sencer Güneşsoy ve Faruk Yalnız ekibi ise 81 oyla seçildi. Mahkeme kararıyla Ekrem Özer'in hiç bir ilişkisi olmaz. Ancak Özer kendisini TMTF başkanı ilan etmiş ve TMTF Genel Merkezindeki değerli demirbaşlara yağma edilmiştir. Dış desteklere dayanarak Türk mahkemelerinin kararlarını bile istisna edebilmektedirler."

Gecekondu Olayları

Suphi KARAMAN

Birkaç yıl öncesine kadar kişisel sorunlar, polisye olaylar toplumu etkileyen bir ağırlık taşıydılar. Bir Sarıyer cinayeti, bir Salacak ırza tecavüz ve cinayet olayı, büyük bir infialik veya bir kaza kamuoyunu günlerce oyaladı. Olaylar psikolojik, ekonomik ve sosyal yönden bir nedene dayandırılabilir, yine de geniş ölçüde bir toplum sorunu olarak görülmezlerdi. Bireysel nitelikleri, toplumsal niteliklerinden ağır basardı. Oysa son yıllarda bunun tersi olmaktadır. Birbirini peşinden ortaya çıkan olayların toplumsal yönleri günlerce, haftalarca kamuoyunu etkilemektedir. Psikolojik ve polisye nedenlerin yerlerini, artık ekonomik ve sosyal sorunlar almaktadır. Yıllardır devam eden birikimler, Türk toplumunun bugüne kadarki durgun yaşantısını artık hareketli, tartışmalı, renkli bir ortama getirmiştir. 27 Mayıs Anayasasının getirdiği geniş fikir özgürlüğü sayesinde toplum sorunlarının her yönü ile tartışılması, görüşlere ve idraklere derinlik kazandırmıştır. 1961 yılından beri çağ sorumluluğunu duyarak yurt sorunlarına parmak basanların haklılığı yavaş yavaş gün ışığına çıkarken yeni ve ileri her uzak görüşü komünistlikle itham eden kara vicdanlılar ise şimdi artık tepinmektedirler.

Toplumsal yönleri ağır basan olaylar son aylarda yoğunlaşmıştır. Bir biri bitirken veya küllenirken diğeri filiz vermektedir. Üniversite olayları küllenirken işçi sorunları yayılmadan yatıştırılarak arkadaşan gecekondu-lardaki sarsıntı ortaya çıktı. Ankarada herkes Aktepedeki, Papazderesin-deki dramı görmeye koştu. Perişanlıklar diziboynu, sefalet ve yoksulluk insanı insanlığından utandırıyor. Zavallı halkı bu duruma sokan oyunlar ise yüz kızartıcı idi. Küçük politik menfaatler uğruna kandırılan insanlar varını yoğunu bir göz "kondu" çuğa yatırmışlar ve sonunda da yu-vaları başlarına yıkılmış. Türk bayrağının yanısıra bazı enkazların üzerine çekilen kara bayraklar kara vicdanların mükemesi olmuşlar.

Aslında artan nüfus ve bozuk toprak düzenine dayalı olarak gelişen iç göçlerin meydana getirdiği gecekondu yapımı toplumun hukuki ve sosyal yapısını yeterince zorlarken seçim zamanlarındaki sorumsuz vaatler işi büsbütün çığırından çıkarmaktadır. Son mahalli seçimlerde de böyle olmuştur. Birçok büyük şehirlerde ve bu arada Ankarada Kalaba - Pa-pazderesi semtinde de büyük bir gecekondu topluluğu meydana gelmiştir. İktidar partisinin adayları ve sorumluları "Bize o verirsiniz yaptığımız gecekondu-lar yıkılmayacak" şeklinde halka taviz verirken bir muhalefet adayı da "Bana o verirsiniz gecekondu-lar için af çıkaracağız" demiştir. Ankara seçimlerine itiraz yapılmış, gecekondu yapımı 2 Hazirandan sonra da devam etmiş, sonunda Papazderesinde koskocaman "Adalet" mahallesi meydana getirilmiştir. Kanunsuzluğa müsamaha, politik teşvik ve tahrikler binlerce vatandaşın uzun yıllarda sağlıyabildikleri birkaç bin liralık tasarruflarını toprağa gömmüş ve seçim sonuçları kesinleşince de yıkıma geçmiştir. Politikacı istismarını yaparak çıkarını sağlamış ve fakat vatandaş çaresizliğe ve perişanlığa düşürülmüştür.

Türkiye 1950 lerden sonra başlayan bir şehirleşme hareketiyle karşı karşıyadır. Objektif ve bilimsel görüş, şehirleşmeyi ekonomik kalkınma-nın en önemli göstergesi olarak kabul eder. Durgun toplumlarda şehirleş-me hareketi görülmez. Kalkınmaya yönelik toplumlarda ise şehirleşme hızlanır. Kalkınma tarım dışı üretim ve faaliyetlerin, özellikle sanayileş-menin, artması demek olduğundan bunları yapacak şehirli nüfusun da artması gerekmektedir. İleri sanayi ülkelerinde şehirli nüfus oranının yüksek oluşunun nedeni bundandır. Ancak, ekonomik kalkınma ile şehirleş-me arasındaki bu ilişki plânlı ekonomilerde tam bir paralellik gösterir. Yani, kalkınma plânı bir tarzda yürütüldüğünde, kalkınma hızı ile şehirleşme hızı arasında bir denge sağlamak mümkün olur. Aksi halde, yani ekonomik kalkınma serbest piyasa mekanizmasına ve özel teşebbüs kararlarına terk edildiğinde, bu dengeyi sağlamak mümkün olmaz. Bu takdirde, yurdumuzda olduğu gibi, şehirleşme hızı kalkınma hızından da-ha yüksek olur ve bu suretle şehirlere akın eden köylüler burularda bü-yük sefalet mahalleleri ve işsizler yığılı teşkil ederler. Yurdumuzdaki şehirleşme hareketinin baş nedeninin endüstrileşme olmadığı meydandadır. Nüfusun hızla artışı, ekilebilir toprakların son sınıra varması, tarımda makinalaşma ve toprak dağılımındaki dengesizlik şehirleşmenin asıl nedenlerini teşkil etmektedir. Şehirleşmeye sebep olan iç göçlerin endüstriyel gelişmeden değil, tarım ve toprak sorunlarına dayalı bir olay olduğu bütün istatistikî bilgilerle ortadadır. Şehirleşme hareketi sonucunda, son yıllarda ağırlığını gittikçe artıran bir gecekondu sorunu ile karşı karşıya gelmişizdir. Şehirleşmenin bu temposu içerisinde 1975 yılında şehirlerde oturan nüfus 20 milyonu aşacak ve bunun yarısından fazla- sı gecekondu-larda barınacaktır. Üç büyük şehirde gecekondu-larda otu-ranlar şehir tipi konutlarda oturanların üç katı olacaktır. 1990 lara doğru İstanbul ve İzmit arası gecekondu-lar kapanacaktır.

Birkaç yıl öncesine gelinceye dek toplumdaki gelişmenin plâna bağ-lanmayıp, başboş bırakılması, herşeyde olduğu gibi, özellikle gecekondu ve konut sorununda da memleketimizi bir çıkmaza sokmuştur. Bu baş-boşluğu, şüphesiz, mutlu azınlığı teşkil eden çıkarıcı gruplar teşvik etmiş, desteklemiş ve bundan büyük kazançlar sağlamıştır. Sosyal dengesizlik-lerle ve birikimler büyük şehirler etrafında meydana getirilen gecekondu lar gelecekte Türk toplumunu etkileyecek en önemli sorunlarımızdan biri olacaktır. Gecekondu-ların bugün köy geleneklerine bağlı yaşayış ve dü-şünce tarzları değişince konunun önemli bir kat daha artacaktır. Kısa va-delî çareler gecekondu sorununa hiçbir çözüm sağlayamayacaktır. Bugün Papazderesinde görülen olaylar daha yaygın bir hale geldiği vakit iş iş-ten geçecektir. Şimdiden ilk yapılacak iş, vurguncuların ve çıkarıcı poli-tikacıların istismarından vatandaşları koruyacak koşulların yaratılması ve düzenin sağlanmasıdır.

Halkın uyumun demokratik haklarına sahip çıktığı gün milli demok-ratik devrim gerçekleşecek ve küçük politik çıkarıcılar yoksulluğun istismarı son bulacaktır.

Derby işgali

Derby işgali yapılan oylamayla sona ermiştir. Oylamada Lâstik - İş Sendikasının büyük çoğunlukla topi sözleşme yetkisini alışı, son yılların en enerjik işçi direnişini bitirmiştir. Şimdi gözler Lâstik - İş Sendikasının üzerine çevrilmiştir. Lâstik - İş'in işçilerin çoğunluğunu alıp aidaat gelirini arttırdıktan sonra geri dönerek biraz ücret zammıyla işi geçiştirmek istemesi herhalde olumlu bir davranış olmu-yacaktır. İşçi direnişin amacının ücret zammı olduğu kadar dayanışmayı ve güveni sağlamak olduğu unutulmama-lı ve daha önce işten atılmış bulunan 20 işçinin fabrikaya dönmeleri için gerekli direnç gösterilmelidir. Devrimci ismini alan bir sendikadan beklenen işçi dâvasındaki dayanışma ve güven ruhunu kuvvetlendirecek bu dirence işçileri analize etmesidir. Bekliyor ve gene bekliyoruz.

İşgücü yağması

Çalışma Bakanı Erdem 170.000 Türk işçisinin dış ülkelerde çalıştığını, yakında büyük sayıda işçimizin yeni-den yollanacağını, Türk işçisinin aran-dığını, onların itidal ve barış unsuru olduklarını, yüz kızartıcı suçlar işle-mediklerini, zeki ve çalışkan oldukları-nı, milliyetperver olduklarını, şimdideki 800 milyon mark tasarruf yap-tıklarını ballandıra ballandıra anlatı-yor.

12 Temmuz tarihli bütün gazetele-rin baş sayfalarını işçilerimizin göçle-riyle ilgili bu açıklama almış.

İşçilerimizin huyunu suyunu bil-medikleri, dilinden anlamadıkları ya-bancı ülkelere böyle büyük sayılarda yollanmasından ve bu sayıların önü-müzdeki günlerde daha da artacağından Çalışma Bakanı kendine de bir öğünme ve başarı payı çıkarırsunuz, bu tutumun toplumumuzun gerçek çıkarlarıyla taban tabana zıt çöktürcü bir nitelik taşıdığına işaret etmeden geçemeyeceğiz.

Dış ülkelere yollanan işçimiz seç-medir. Yani yaşlılar hattâ orta yaşlı-ları değil de en delikanlı, taşı sıkısa suyunu çıkaracak olanlardır. Bir sağ-lık muayenesinden geçerler. Hastalar, sakatlar ellenir en sağlamları ayrılır, kökler, topraklar, dertliler bırakılır. Tü-keticiler bize kalır, üreticiler dışarı yollanır. Bu delikanlılar neye mal ol-muştur topluma diye Çalışma Bakanı aklının ucundan geçirir mi acaba.

Sen al bu en seçkin nasırlı avuç-ları habire yolla dışarı. 8 milyon mark tasarruf yaptıklarından dem vurarak bir de öğünme payı çıkar kendine... Diyelim ki verilen bu rakam doğrudur. Ama toplumumuz ihraç edilen veya kiralanın bu delikanlıları yetiştirinceye kadar neler harcamıştır.

Onun rakamları niye açıklanmaz. Sonra bu 8 milyonu tasarruf ederken yabancı işveren acaba onun sırtından neler kazandı. Yani bir başka deyimle dış ülkede çalışan işçimizin çalışma koşullarında sömürü oranı (istismar norması) nedir?

Eloğlu hisse senetlerine sahip ol-makla değer yaratılmayacağını bil-lincinde. Değerin ancak son tahlilde iş çinin ücret karşılığında sattığı emek tarafından yaratıldığını da bilincinde ve üretimde ne kadar modern ma-kine kullanılırsa bu emeğin verimliliğinin o oranda arttığını da bilin-cinde. Dahası var, kenid değerinin ü-zerinde bir değer yaratan, biricik me-tam, iş gücü olduğunun da bilincinde.

Bir Çalışma Bakanı geri kalmış-lığımızı daha da geriye iten bu onur kırıcı göçten nasıl olur da memnun görünür. Ve bu durumun daha hızlı bir tempoda sürüp gitmesine alkış tutar?

Kapitalist bir toplumda arz ve tale-p kanunu diğer emtialar gibi alınıp satılan iş gücü için de geçerlidir. Elo-ğlu doğal olarak bunun da bilincindedir. Geri kalmış ülkelerden ithal edil-en işgücü, ücretlerin düşmesine se-bep olacak hiç değilse, işçilerin ücret-lere zam taleplerini önleyecektir. Bu sebepten gelişmiş kapitalist ülkelerde-ki kumpanyaların geri kalmış ülkeler-den geniş çapta işgücü çıkışına önyak olan Çalışma Bakanlarına özellikle ih-tiyacı vardır. Kimlerin eline kaldık?

Türk Solu Yargılanıyor

Yazarlarımızdan Mihri Belli'nin Siyasal Bilgiler Fakültesinde "Bugün Türkiye'de devrimci eylem nedir?" konusunda verdiği konferans üzerine Mihri Belli ve Yazı İşleri Müdürümüz Vahap Erdoğan hakkında açılan dava ya Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesin-de devam edilmiştir. Cumhuriyet Sav-

Demirel'in uykusu kaçıyor

Nusret Çakın

Yaşı kırka yakın genç bir adam Bulvar Palas Otelinin arka bahçe-sinde bir düğüne tanklık yapmaya gelen eski efendisinin ellerini öp-tü. "Emrinizdeyim. Başım sizin yo-lunuza fedadır" dedi.

Genç adamı kimse tanıyamamış-tı. Ve orada bulunanların da dik-katlerini çekmemiştir bu olay. Efen-disi elini öpen genç adamın gözle-rinden öptü ve:

"Yarın geliniz sizi evde bekle-rim. Arkadaşlarımızı da yanınızda getiriniz" dedi. Genç adam hürmet-le eğildi. Uzaklaştı oradan.

Ertesi gün Kavaklıdere'deki lüks apartmanın en üst katında son de-rece önemli bir toplantı yapıldı. İhtiyar adam yaşı seksene yakın olmasına rağmen kendisinden u-mulmayan bir çeviklikle elini ma-saya vurdu:

"Ben daha dn geldim Kayseri'd-en. Beyefendinin kesin emirleri vardır. Süleyman beyi destekliye-ceksiniz" dedi ve cebinden altında Celâl Bayar imzası bulunan kısa mektubu yüksek sesle okumaya başladı:

"Arkadaşlarım yeni bir hamlenin yeni bir devrin başlangıcını siz yapacaksınız. Sayın Süleyman Demirel bize büyük umutlar vaatlemektedir. Demokrat Partisinin aşkını gönlünde taşıyanlar Demirel'in yanın-da olmalıdırlar. Hepinize teker teker saygılar sunarım, başarılar dilerim."

Ve tam bir hafta önce eski Demok-rat Partisi ileri gelenlerinden birisi aynen şunları söylüyordu, bu satırların yazına:

"Ne gariptir ki, herkes Başbakan Süleyman Demirel'i Johnson'a yakınlığından dolayı başarıya ulaştı sanmaktadır. Aslında öyle değil durum. Celâl Bayar'ın AP Kurul-tayından önceki o gecede bir yakı-nı aracılığıyla gönderdiği mektubu olmasaydı Süleyman bey Türkiye'de değil AP Genel Başkanlığı, de-ğil Başbakanlık, bir mahalle muhtarlığı bile zor bulurdu. Demirel'in Amerika'lıların taraftarı olduğu doğrudur. Ve gene doğrudur ki, Sü-leyman Demirel kapitalist çevrele-rin adamıdır. Bunun dışında bir şey beklenemez Süleyman Demirel'den... Sayın Demirel temelinin DP üzerinde kurduğu partisi başa-riya ulaşsın Celâl Bayar ve diğer eski DP ileri geleni ağabeylerinin emrinde olacağına söz vermişti. O günlerin Süleyman Demirel'i bir kaç ay önce ziyarete giden eski DP heyeti arkadaşlarımıza aynen şun-ları söylemiştir:

"Ağabeylerimizimizin siyasi haklarını vermek elbette vaatlerimiz arasın-dadır. Fakat ne yapalım ki duru-mu görüyorsunuz. Bu şimdilik bir Anayasa meselesidir. Anayasayı değiştirmeden bunu yapmaya kalk-mak mümkün değildir. Anayasayı değiştirmek için de gerekli ol-çunluğuna sahip değiliz. İnşallah önümüzdeki seçimlerde bu proble-mi kaldıracacağız. Gideceğiz. halka diyeceğiz ki, siz bize oy vermediğin-iz için gerekli çoğunluğu sağlaya-madık. Böylece eski DP li büyük-lerimize yararlı olmadık.

Halk bize gerekli ölçünluğünü versin, biz eski DP li büyükle-rimize siyasi haklarını verecek te-sebbüslere girebiliriz. Gönlümüz sizinle beraberdir."

çılığın esas hakkındaki iddianame-sinde arkadaşlarımızın T.C.K. nun 142 /1 ve 173/3 maddelerinden cezalandırılmaları istenmiştir. Bu maddelere göre cezalar 7,5 ile 15 yıl arasındadır. Savunma için duruşma bir başka güne ertelenmiştir.

ARIF DAMAR METİN DEMİRTAŞ BERAAT ETİLER

Dergimizde yayınlanan Che Guevara adlı şiirlerinden dolayı haklarında dava açılan Arif Damar, Metin Demirtaş ve o zamanki Yazı İşleri Müdürümüz Vahap Erdoğan beraat etmişlerdir. 12.7.1968 Cuma günü duruşmada Savcı sanıkların lehindeki birliktir raporuna itiraz etmiş fakat bu itirazı mahkemeye reddedilmiştir. Bundan sonra esas hakkındaki mütalaasını veren Savcı arkadaşlarımızın mahkûmiyetini istemiştir. Mahkeme savunmaları idnedikten sonra ise beraatlerine karar vermiştir.

İşte o günlerin Demirel'i bugün bize, yani eski DP li ağabeylerine bunları söylüyordu.

HAZİRCEVAP SOKAĞI GÖRÜŞMELERİ...

Demirel eski DP li ağabeylerine olumsuz bir yanıt verince, haber gizliden gizliye ilgililere ulaştı. Adalet Partisinin aşırı sağdaki ele-manlarından bir grup Celâl Bayar'ı Çiftchavuzlar, Hazırcevap so-kağındaki evinde bir geceyarısı ziyarete ettiler. Toplantıya katılanlar ifadelerine göre Celâl Bayar Demirel'in bu tutumuna son dere-ce kızmış ve:

"Süleyman Demirel kendisinden bekleneni vermedi. Demirel bilme-lidir ki bugün 27 Mayıs hareketi de rahatlıkla tartışılabilir. Anaya-sayı istediği şekilde değiştirilebilir eğer isterse. Amma istemiyor. El-bette bizim de kendilerine diyeceklerimiz olacaktır. Gelecek bizim-dir." şeklinde konuşmuştur.

Başka bir gün ise yapılan toplantıda, 119 Milletvekili ve Senatörün Adalet Partisinden ayrılacaklarına dair imzaladıkları mazbata Bayar'a takdim edilmiş ve Bayar buna kar-sılık "Eğer siyasi haklarımızın verilmesini sağlarsanız arkadaşlarımızın yanlarında bulunmaktan kıvanç duyacağım" demiştir. Böylece Celâl Bayar'ın Genel Başkan olma-sı şartıyla 119 Milletvekili ve Sena-tör Adalet Partisinden ayrılarak yeni bir parti kuracaklarına söz vermişlerdir.

Büyük bir gizlilik içinde alınan bu karar ne var ki Demirel'in ku-lağına kadar gitmiş ve bu haber kendisinin uykularını kaçırmaya başlamıştır. Acele tedbir almak için arkadaşları ile görüşmelere başlayan Süleyman Demirel, söyleneğine göre taktiklerini değiştirmek istemiştir. Yeni taktiğe göre Demirel, eski Demokratlara siyasi haklarını verilmesine razı olacak, bunun için de gerekli çoğunluk sağlanmaya çalışılacaktır. Ancak Demirel'in yakın-larına göre, nasıl olsa bu yolda alınan bir karar 27 Mayıs'ın tepkileriyle karşılaşacaktır. Böylece eski Demokratlara verilmesi düşün-ülen siyasi haklar suya düşmüş ol-acak ve Demirel elini oğuşturarak "Kusura bakmayın, işte görüyorsunuz, memleketin umumi havası bu duruma müsait değildir. İleride tek rar ele alınmak üzere bu tasarıyı şimdilik erteliyelim" diyecektir.

Durum ne olursa olsun öyle gör-ünmektedir ki, ne denli taktikler uygularsa uygulansın, eski Demok-ratlara gönül vermiş AP içindeki 119 Milletvekili ve Senatörün AP den ayrılmalarına engel olamaya-caktır Demirel. Ve sızan haberlere göre, 119 Milletvekili ve Senatör ön-ümüzdeki günlerde AP den ayrıla-rak yeni bir parti kurmaya başla-yacaklardır. Eylül ayında ilk kong-resini yapacağı söylenen yeni parti-nin Genel Başkanlığına Celâl Bayar getirilerek bir emrivaki yapı-lacaktır. Böyle bir duruma Demirel nasıl bir tepki gösterir herhalde merak konusudur.

Ve herhalde önümüzdeki günle-rde halkın bitip tükenmeyen sorun-ları dururken Demirel kendi sebep olduğu yeni olayların çıkmasına yol açacaktır.

Bakalım şu üç ay neler getirir?

ERDOST, SAHİR ERMANIN RAPORUNU REDDETTİ

Sol yayınları yönetmeni ve yazar-larımızdan Muzaffer Erdost hakkında, Stalin'in "Sosyalist Ekonominin Me-seleleri" kitabı için Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesinde açılan dava devam etmektedir. Erdost ve avukatı H. Celenk, Sahir Erman'ın olumsuz birliktir raporunu reddederek yeni bir birliktirye tetkikini istemişlerdir.

"PROLETER" SAHİBİ 6 AYA MAHKÛM EDİLDİ

Proleter Dergisi sahibi Necip Akan Adana Toplu Basın Mahkemesinde, "Üretim araçları ve artık değer" adlı yazısında bir zümreyi başka bir züm-reye tahrik ettiği iddiasıyla 6 ay hapse mahkûm edilmiştir.

Proleter Dergisi mali güçlükler yüzünden yıl sonuna kadar yayınına ara vermiştir.

Tös ve Öğretmenler Federasyonu Genel Başkanı Baykurt, Öğretmenlerin İzliyeceği Savaşı Anlatıyor

“İktisadi çıkarları bir olan öğretmenlerin ideolojik kamplara ayrılması sunidir,,

Ahmet SAY

- ★ TÖDMF'nun görevini tamamlamış olduğu kanısı yaygın olmakla birlikte, bu konunun pratiğe sokulması yeni bir kurultay sorunudur.
- ★ Almak zorunda olduğumuz hakların başında grev hakkı vardır.
- ★ Emniyet Sandığı tasfiye edilmelidir.
- ★ Öğretmenlerin aslında bir olan sınıfsal niteliklerini bir an önce kavrayıp, ortak olan mücadeleleri yönünde demokratik mücadeleye atılmaları, bunun için de birleşmeleri lazımdır.
- ★ Bizim şiarlarımız yeni yeni belirlenmektedir ve milli kurtuluşçu güçlerin şiarlarından farklı değildir.
- ★ Halkın çıkarlarını gerçekleştirmek, iktisadi, sosyal ve kültürel konularda temel değişiklikler yapılmasını gerektirdiği için, bizler halkçı ve devrimci öğretmenleriz.
- ★ Devrimciler Güçbirliği hareketini devam ettirmek istegindeyiz.

SORU — TÖS ve TÖDMF gibi, Türk öğretmenlerinin çoğunluğunu kapsayan ve dileklerini yansıtan iki büyük kuruluşun başkanımız S. Sızce, bu iki öğretmen kuruluşunun bugünkü şartlar altında birbirinden ayrı görevleri var mıdır? Eğer varsa, TÖS'ün görevi nedir, TÖDMF'nun görevi nedir?

CEVAP — 1965 yılında çıkan 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanunundan önce, Türkiye'de öğretmen çoğunluğunu TÖDMF temsil ediyordu. Sendikâ kanunu, yetersiz bir kanun olduğu için, derneklerin fonksiyonu, sendikalara yüklenmekle yetinildi. Bu yüzden, TÖDMF'nun öncüsü olan öğretmenlerin girişimiyle kurulan TÖS, Federasyonun bütün fonksiyonlarını yürütmele birlikte, ondan ileri cüz'i eylemlere girişebildi. Bu yasal durumdan ötürü, bugün TÖS ve TÖDMF arasında bir fonksiyon çatışması vardır. Öğretmenlerin hukukî ve malî müşküllerini TÖS çözmek görevini üzerine almıştır. Eğitim ve kültür etkinliklerinde iki örgütün rolü ortaktır. Bundan dolayı, öğretmenlerimiz arasında TÖDMF'nun gereksizliği ileri sürülmektedir.

SORU — TÖDMF'nun yerine getirdiği görevin sınırlı olduğu ve bu sınıra gelinmiş bulunduğu hakkında genel bir kanı var. TÖS başkanı olarak, sizin Federasyonun başkanlığına getirilmeniz, öğretmenleri iki ayrı kuruluştaki temsil edilmekten sıyrarak pratik çarenin ilk adımı sayılabilir mi?

CEVAP — TÖDMF'nun görevini tamamlamış olduğu kanısı, yaygın olmakla birlikte, bu konunun pratiğe sokulması yeni bir kurultay sorunudur. Yönetimin, benim temsil ettiğim ekipte birleştirilmesi, bir adım sayılabilir. Ancak, bunun yetkili kurultayca demokratik tartışma olanakları içinde görüşülmesi ve onaylanması gerekir.

SORU — Federasyonun bünyesi içinde örgütlü bulunan öğretmenlerin tamamını TÖS bünyesine aktarabilmek için ilk dönemde nasıl bir çalışma programını öngörüyorsunuz?

CEVAP — Biz, baştan beri, TÖS olarak, bu fikri gerçekleştirmek için çalıştık. Yaptığımız yayınlarda, seminer ve sohbet toplantılarında, bu temayı işledik. Aynı çalışmalara devam edeceğiz. Öğretmenleri ikna ettiğimiz ölçüde başarımız tam, ya da eksik olacaktır.

SORU — Bu programın başarıya ulaşması halinde, varılacak hedef, tüm Türk öğretmenlerinin mevcut sendikal haklara dayanan tek bir devrimci kuruluştaki birleşmiş olmasıdır. Hedefe ulaşıldığı zaman, aşağıdaki konulara nasıl bir çalışma izlenmelidir?

A — Eğitim ve meslek çıkarları sorunlarının içinde bulunduğumuz düzenin, getirdiği sorunlar olduğunu göstermek bakımından ne yapılmalıdır?

B — Örgüt olarak hangi yeni hakların alınması zorunludur?

C — Meslek çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi için, ne gibi tedbirler alınmalıdır? Neler istenmelidir?

D — Eğitim ve öğretim sorunlarının çözümlenmesi için, bugünkü koşullara rağmen, ne yolda çaba göstermelidir?

CEVAP — Bugün, dernekler ve Federasyondan başka, irili ufaklı 40 dan fazla eğitim sendikası vardır. Böyle olduğu halde, örgütlenmemiş, kayıtsız öğretmen sayısı da çoktur. Federasyon üyelerini TÖS'e katmak, bir sorun değildir. Bu hedef, büyük ölçüde gerçekleştirilmiştir. Bugün sorun, küçük sendikalara dağılmış öğretmenleri toplamak ve kayıtsız kalan öğretmenleri örgütlemektir. Bunu başardığımız zaman, eğitimcilerin demokratik baskı gücü artacak ve etkileri çoğalacaktır.

A — TÖS bünyesi içinde bu görüş, büyük ölçüde kazanılmıştır. TÖS'lü öğretmenler, eğitim - öğretmen sorunlarının bir düzen sorunu olduğunu bilmektedirler. TÖS dışında kalan meslekdaşlarımızı bu yana benimsetmek için yaygın seminer ve sohbet toplantılarımıza devam etmek zorundayız.

B — Almak zorunda olduğumuz hakların başında grev hakkı gelmektedir. Başka kuruluşlarla, işçi sendikalarıyla malî ve organik ilişkilerimizin kurulmasını engelleyen kısıtlamaları da kaldırmak zorundayız. Yönetici güvenliğinin bulunmaması, yurt dışı meslek kuruluşlarıyla ilişkilerimizin yasaklanması da başlıca engellerdendir. Bütün bunlardan önce, memur sendikalarının idari merciler önünde birer «taraf» oluşu, lâftan ibarettir. Görülüyor ki, 624 sayılı kanun, bütün bu aksaklıklar bakımından düzeltmeye çok muhtaçtır.

C — Öğretmenlerin, tamamının maaş azlığı ve geçim zorluğu içinde bulunduğu bir gerçektir. Eğitim ödeneği, ek ders ücreti, atelye zammı, tüm öğretmenler sağlansa bile, elde edebilecekleri miktar, onların asgari geçimine yetmiyor. Bugün beş nüfuslu bir ailenin, asgari geçimi 1515 lira ile mümkündür. Bu hesaplar, Ankara Tıp Fakültesi Biyokimya Fakültesince yapılmıştır. Maaş konusunda kısa görüşlü küçük talepler yerine, köklü tedbirler istemek zorundayız. Bu da mücadeleyi, milli geliri sınırlı kılan iç ve dış şartlara mücadeleyi ve milli gelirin bölüşülmesindeki adaletsizliğin önlenmesini gerektirir. Ayrıca, öğretmenlerimiz, hem kendileri, hem de eşleri ve çocukları bakımından, sosyal güvenlik haklarından ve hizmetlerinden yoksundurlar. Sosyal Sigortalar Kurumu ile işçilerimizin kavuştuğu olanaklar, tam değilsen bile, bir hayli yüksektir. Bunun için, işçi ücretlerinden yüzde 9 kesilmekte, işverenlerden yüzde 11 alınmaktadır. Biz, Emekli Sandığına yüzde 6 verip dururken, yüzde 5 de ilkökul öğretmenleri için bir sandığa yatırmaktadırlar. Sadece Milli Eğitim mensupları için kurulmak istenen yeni bir yardım kurumu, Emekli Sandığı görevini hesaba katmadan, bizden yüzde 5 alacak, fakat devlet, hiçbir şey vermiyebilir. Bu konuda görüşüm şudur: Sadece öğretmenler için değil, bütün kamu personeli için, bir sosyal sigorta kurumu geliştirilmelidir. Emekli Sandığı ya tasfiye edilmeli, ya da bu kuruma aktarılmalıdır.

İlkökul öğretmenleri, Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı da kapatılmalıdır. O zaman, bütün memurlardan toplam olarak yüzde 9 - 10 kesilirken, devlet de yüzde 9 - 10 vermektedir. Sosyal güvenlik devletin anayasa ile yüklediği görevlerden biridir. Tıpkı işçiler gibi, bir emek-

çi olan memurlar karşısında devlet, iyi bir işveren olmak zorundadır.

Öğretmenler için bir başka temel isteğimiz, idari ve siyasî baskıların kaldırılıp, meslek güvenliğinin mutlaka sağlanmasıdır.

D — Öğretmenlerin, aslında bir olan sınıfsal niteliklerini bir an önce kavrayıp, ortak olan çıkarları yönünde demokratik mücadeleye atılmaları, bunun için de birleşmeleri lazımdır. Sadece kendilerinin birleşmesi yetmez, çalışan ve devrimci kitlelerle işbirliği yapmaları da zorunludur.

SORU — Yukarıdaki dört konuya sizin de ekliyeceğiniz konular var. onlarla beraber her biri için atılması gerekli temel öğretmen şiarları şimdiden belirlenmiş midir? Eğer belirlenmişse, nelerdir ve uygulamadaki başarı şansı ne olabilir?

CEVAP — Bu şiarlar, yeni yeni belirlenmektedir ve milli kurtuluşçu güçlerin şiarlarından farklı değildir. Çünkü ülkemizi büyük bunalmalara düşüren genel koşullar, aynı eğitim kurumlarımıza ve öğretmenlere de musallat olmaktadır.

Şiarlarımızı aşağıda açıkladığım konulara yöneltmek durumundayız:

a) Milli Eğitim ve kültürümüzden, tüm dış baskılar kaldırılmalıdır.

b) İçerde eğitimin finansman olanaklarını daraltan sebepler kaldırılmalıdır. Feodalizmin tasfiyesi ve kapitalist olmayan bir kalkınma yolunun izlenmesi inancımızdan dolayı da anti-kapitalistiz.

c) Türkiyemizin çağdaş uygarlık düzeyine çıkarılması için, eğitime çok hizmet düşmektedir. Evrensel kültür ve eğitimin ortak değerlerini benimsemekle birlikte; halkımızın temel eğitim isteklerini karşılamak için, YERLİ ölçüler ve ilkeler kullanılması istemektedir. Bundan dolayı gerçekçi ve gerçek milliyetçi öğretmenleriz.

d) Halk ailelerinden gelme yetişkinler olduğumuz için, kendi çıkarlarımızla ana - baba ve kardeşlerimizin çıkarları arasında, hiçbir ayırım yoktur. Halkın çıkarlarını gerçekleştirmek, iktisadi, sosyal ve kültürel kurumlarda temel değişiklikler yapılmasını gerektirdiği için, bizler halkçı ve devrimci öğretmenleriz.

SORU — Sizin şiarlarınızda tam karşı olan bir şartlanmayı benimzek amacıyla, öncemli bir baskı gurubunun tek ve güçlü örgütü olarak, alınması gereken tedbirler nelerdir?

CEVAP — Bu şiarları benimsemiş öğretmenlerin güçlü ve tek örgütte birleşerek «karşı şartlanma» yı yenecek şekilde mücadele etmeleri gerekiyor. İktidarın ve muhafazakâr siyasîlerin bünyemizde yarattığı yanlışlıkları ortadan kaldırmak için, ülkemizin, halkımızın ve öğretmenlerimizin, ortak çıkarlarını iyi belirlemek ve korumakla bu amaca ulaşabiliriz.

SORU — Öğretmenler aynı toplumsal gücün, aynı tabakanın, kısaca aynı çıkar grubunun üyeleri olduğu halde, aynı ideolojik kamplara ayrılabilirler mi? Aynı çıkar grubunun diyalim ki «muhafazakâr», «merkez», «ılımlı sol» ve «sol» kanatlarına bölünmesi ve aralarında bu yüzden çatışmalar çıkması, sizce doğal mıdır?

Eğer bu durumu tutarsızlık olarak niteliyorsanız, bu tutarsızlığı önlemek ve tüm öğretmenleri, toplumsal tavır bakımından mümkün olduğu ölçüde aynı devrimci çizgide birleştirmek bakımından ne yapılmalıdır?

CEVAP — Sosyal menseleri ve iktisadi çıkarları geniş ölçüde BİR olan öğretmenlerin, ideolojik kamplara ayrılması, suni gelişmelerden ibarettir. Bunların çoğu, kişisel sürüşmelere ruhsal sapmalara ve çocukluk rekabetlerine dayanmaktadır. Örgütlerimiz, en yetkili organlarıyla gerekli tasfiyeyi mâkul ölçüler içinde yapmaktadır. Daha fazlasını, zaman ve ihtiyaçlar gösterecektir.

SORU — Türkiye'nin ilerlemesi yolunda atılması gereken ilk adım Milli Demokratik Devrim olduğu bilimsel olarak saptanmışken, kısır çekişmelerden bir an önce sıyrılıp, bu yönde tam bir sorumlulukla görev alınması ve böylece milli demokratik devrimde kaçınılmaz bir yer alan öğretmenlerin katkıda bulunması, ideolojik anlayışını hangi ölçüde etkiliyor?

CEVAP — Türkiye'nin «tam bilinçli» ve «az bilinçli» tüm devrimci güçleri için temel hedef, şüphesiz sosyalist aşamaya ulaşabilmektir. Bu aşamaya varmak için, sömürücü ve siyasî dış baskıların kırılmasını, içerde gerekli tasfiyelerin yapılmasını ÖN İŞLEMLER olarak gördüğümüzü yukarıdan beri açıklamaya çalışmaktayım. Ancak bir önceki soruda olduğu gibi, bu konuda devrimci güçleri parçalayıcı ve yıpratıcı tartışmaların, çocukça ayrılıkların sürdürülmesini de yarasız görmekteyim. Öğretmen çoğunluğu, devrimciliğini ileri sürerken, iç ve dış koşulları hesaba katarak konuşmaktadır.

SORU — Devrimciler, Güçbirliğinin güçlü birer üyeleri olan TÖS ve TÖDMF'nun DEV - GÜÇ hareketini geliştirmek bakımından teklifleri var mıdır?

CEVAP — Devrimciler Güçbirliği hareketini geliştirmek bakımından başlangıç çalışmalarını yeniden gözden geçirerek, Güçbirliğini devam ettirmek istegindeyiz. Tekliflerimiz başta ne ise, şimdi de odur. Güçbirliğine katılan kuruluşlar, tutumlarındaki ve prensiplerindeki belirli nitelikleri ortak işlerde ısrarla öne sürmekten vaz geçme olasılığını göstermelidir. Ayrıca ortak amaçlar saptanırken, ayrıntılara inmeyi ve amaçları parçalamayı yarasız saymaktayız.

SORU — Öğretmenlerin halk ile olan ilişkileri eylemde birleştirmelerini gerekli buluyor musunuz? Bu soruya vereceğiniz cevap olumlu ise, bu taktide birleşik eylem genel çizgileriyle tasvir eder misiniz?

CEVAP — Öğretmenlerin halkla ilişkileri, eylemde sadece bir yere kadar uzanır. Dünyanın her yerinde öğretmenler ve eğitimci kurulları, işe yarar bilgileri, yeni toplumsal amaçları öğretirken, benimsen kimselerdir. Bundan ötesi siyasî güçlerin işidir. Bizim görevimiz, halkı devrimci amaçlar yönünde uyarmak ve bilinçlendirmektir. Türkiye için yoksul ve geridir? Kimler tarafından, nasıl sömürülmektedir? Sömürülmeden, geriliktен ve yoksulluktan kurtulmak için neleri bilmek ve yapmak zorundayız? Halka bunları öğrettığımız ve benimsettiğimiz zaman, bizim işimiz tülenmiş olur.

Anayasa oylaması 8.yıldönümü

Anayasanın halkoyuna sunulmasının 8. yılını Milli Birlik Grubu ve 27 Mayıs Millî Devrim Derneği birer bildiri ile anmışlardır.

M.B.G. bildirisini özetle şöyledir: «Mesruluğunu yitirmiş bir iktidara karşı başarılan 27 Mayıs ihtilâlinin getirdiği Anayasamız, Türk Ulusunca kabul edildiği 9 Temmuz 1961 günü siyasal tarihimizin çok önemli bir merhalesidir. Çağdaş uygar bir toplumsal düzenin kurularak yaşatılmasını amaç güden Anayasamızın, gün geçtikçe bilinçli olarak benimsenmesini görmekten dolayı engin bir haz duymaktayız.

Kendilerini Anayasaya uyduramayan ve Anayasamızın öngördüğü toplumsal düzeni çıkarlarına aykırı bulan türlü eğilimlerin olumsuz direnişlerine rağmen Türk ulusal varlığının uyanık bekçileri, görevlerini yapmaktan alkonulamayacaklarını ispat etmişlerdir.»

Yunanistan'da Anayasa taslağı ilân edildi

Yunanistan'daki askeri cunta uzun bir bekleyişten sonra nihayet 64 sayılı anayasa taslağını ilân ederek Yunan demokrasisini nasıl kuşa çevirdiklerini göstermişlerdir.

Yunan vatansaverlerinin zindanlarda çürütüldüğü, cuntaya karşı gizli direnme hareketlerinin terörle bastırıldığı, ordudaki ilerici subayların sık sık kitle halinde tasfiye edildiği bir ülkede anayasamızın halka hiçbir de mokratik hakkı sağlamıyacağı açıktır. Esasen yeni anayasamızın zaman yürürlüğe konacağı ve seçimlerin tarihi henüz açıklanmamıştır. Sadece 29 Eylülde referanduma sunulacağı bilinmektedir. Taslakta söz, basın ve örgütlenme özgürlükleri ağır bir tazyik altında tutulmakta, milletvekili sayısı 300'den 150'ye indirilmekte, 150 milletvekilinin 30'unu Hükümet tayin et-

mektedir. CIA yardımıyla «Dikensiz gül bahçesi» haline getirilmek istenen Yunanistan devrimci direnme için için kaynamaktadır.

Öğrencilerin hocalara verdiği ders

Üniversitedeki son boykot ve işgal olaylarının bir ufak faydası da bazı üniversite yöneticilerini öğrencilere karşı, biçimde de olsa daha hoşgörülü sahibi davranışlara getirmişti. Birçok yönetici gibi Eczacılık Fakültesi Dekanı da «Öğrencilerini şimdiye kadar tanımadığımı» kabul etti. Dekanın hak vermemekte gösterdiği katıllık yüzünden işgalin en fazla sürdüğü Fakülteleden biri Eczacılık Fakültesiydi. 26 günlük öğrenci direnişi karşısında Dekanın «Bundan böyle yu muşak ve olumlu yöneticilik yapacağımı vaad etmesi» üzerine, öğrenciler Perşembe günü işgali kaldırdılar ve Dekanın istifası isteginden vazgeçtiler. Ankara'da toplanan 8 Rektör son olayları görmüş ve yaz döneminde sık sık toplanmaya karar vermişlerdir.

Ayıkla pirincin taşını Rıfat ILGAZ

Y U V A

«Her vatandaşa bir ev!» diye diye iktidarla evlenen Adalet Partisi, hemen seçim sonrası sıcağı sıcağına beyüz vatandaşın damını başına indirivermiş. Neden mi böyle yapmış? Vatandaşa yalancı çıkmamak için! Elimizi vicdanımıza koyup da söyleyelim, bu adamlar: «Her vatan daşa bir ev» demişlerdi, her vatan daşa bir gecekodu dememişlerdi ki...

S U Ç K İ M D E ?

Bu gecekonduları yıkma işi de karıştıktık karıştı. İki kodaman parti birbirini suçlayıp duruyor. Bize kalırsa suç ikisinde de de ğil.

Sıvas'lı ünlü halk adamı Niyazi'nin, oğluna kızdığı zaman söylediğini tekrarlayalım:

«Ah oğlum, suç sende değil, bende! Anam almamak varmış!»

TAŞINMAZ MAL

İlkökul öğretmenlerinin eline bavalunu tutuşturup bir ilden bir ile sürgün eden Millî Eğitim Bakanı, onları ev köy sahibi etmeye karar vermiş nihayet! İlk koşul da şu: Taşınmaz mal karşılığı kredi!

Bütün mallarını taşınır hale getiren öğretmenler, demek gene açlıkta! Braksın sayın Bakan, öğretmenleri ev sahibi etmeyi de dayanıklı birer çadır sağlasın!

GİDEN GELMİYOR

Sabahattin Eyüboğlu üstadımız, Yeni Ufuklar'da Abidin Dino'yu savunurken:

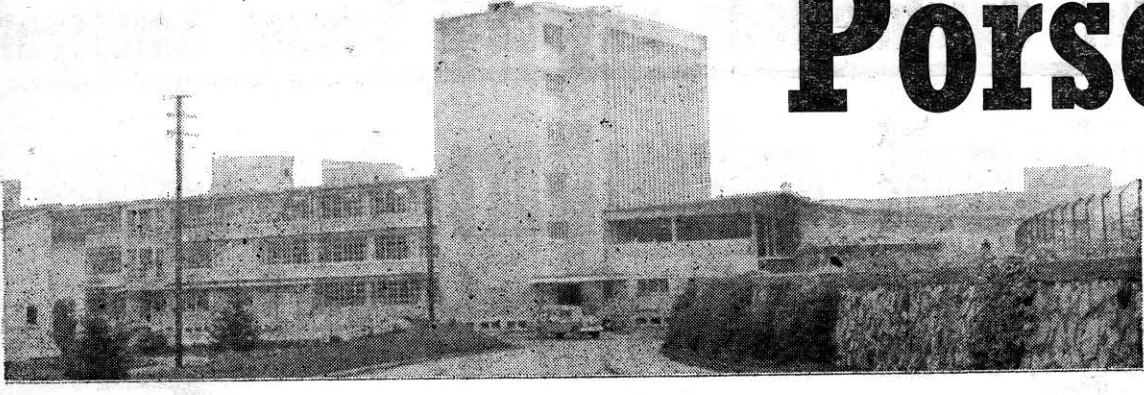
«Kafası dünyada yüreği Türkiye'de!» diyor, eğer bu bir savunma ise...

Oysa bize kafası dünyada, yüreği Türkiye'de değil, kafası Türkiye'de yüreği dünyada olan sanatçılar gerek! Hele kafası ile birlikte vücudu da Türkiye'de olan yürekli sanatçılar olursa...

Porselen yolsuzluğu

Dolaplar durmadan dönüyor dönüyor

(Geçen Haftadan Devam)

İşletmeciliğin en önemli kurallarından birisi, henüz yeni kurulmuş bir fabrikanın özürli mallarının piyasaya sürülmeden, bir kenara ayrılmasıdır. Bu gibi mallar, ya imhâ edilir veya hayır müesseselerine ücretsiz olarak yardım için verilir.

Özürli malların piyasaya çıkması çok tehlikelidir. Hele yeni kurulmuş bir fabrika için, bu tehlike, çok daha büyüktür. Zira, malların müşteriye tanıtılmaması zorundadır.

Oysa, Tuzla porselen fabrikasında, normal kalitedeki mallar, stokta sokulurken, bin ton civarındaki özürli mal, Kristal Şirketine satılmıştır.

Kristal Şirketi, bundan iki türlü faydalanmıştır: Bir defa, Türk malı porselenlerin kalitelerinin kötü olduğunu ispatlamak fırsatını bulmuş, ikincisi olarak da çok ucuza kapattığı porselenleri normal fiata satarak, milyonlar kazanmıştır.

Piyasada porseleni dekorlatmak diye bir deyim vardır. Dekorlatmak demek, porseleni renkli desenlerle süslemek demektir. Bu iş için, iki şey lazımdır: Birincisi dekal komanı denen özel kâğıda basılmış desenler, (bizde çakartma diye anılır); ikincisi ise bu desenleri dışarda dekolattırıp satmak yan dekor fırınları. Fabrika, bu işi yapabilmek için, yüzbinler harcayarak Avrupa'dan dekor fırınları getirtir. Ama bu fırınlar bomboş dururken, Morenolar ucuz fiatla dekorsuz mallar verirler. Morenolar ucuz kapattıkları porselenleri, dışarda dekolattırıp, satmak suretiyle de yüz binler vururlar.

Dekor hikâyesinin bir de dekal komanı yüzü vardır. Dekalkomani, yahut çıkartma artık Türkiye'de yapılmaktadır.

Porselen fabrikasının tüm ihtiyacını karşılayacak ölçüde üretime geçmiştir. Ancak gerek fabrika yöneticileri, gerekse Morenolar, ithalâtı daha uygun görmekteydiler. Zira ithalât oldukça, yüklü paraların vurulmasına yol açmaktadır.

Moreno — İdare Meclisi ittifakının bir başka marifeti de, fiat artışlarında ortaya çıkmaktadır.

Son iki senede yüzde 15 oranında

iki defa fiat artırılmış, fakat morenoların anbarında bulunan on milyon liralık mal, hiçbir seferinde sayılmamıştır. Böylece Morenolar birer buçuk milyondan üç milyonu açıktan sağlamışlardır.

Fabrika, benzeri işlemlerle iflâsa sürüklenirken ve kasasında işçinin yev miyesini dahi verecek para bulunmazken, kristal firması, fabrikanın sırtından senede en az 5-6 milyon lira kazanıyor ve fakat 1967 senesi ortalarında aldığı malların karşılığı olan 4 milyon liralık borcunu ödemiyordu. Bu arada, yöneticilerden hiçbiri, bu borcu istemeye cesaret edemedi. Zira fabrika yöneticilerinin genel eğilimi, Morenolarla olan iyi ilişkileri (!) bozmamak yönündeydi.

Öyle ki, borcu yazıyla, raporla ve ya sözlü olarak hatırlatanlara, bozuluyorlardı. Ama ne çare ki, fabrikaya 1966 yılının mart ayında giren Ticaret Müdürü Ferruh Özdil, bu konu üzerinde ısrarla duruyordu. Demek ki, Ferruh Özdil, iyi bir ticaret müdürü değildi.

Feruh Özdil, fabrikaya girdikten sonra, daha başka ve daha önemli bir seri hata daha yaptı.

Örneğin, yerli porselenlerin satışı sağlamak için, ithalâtı durdurulması gerektiğini söyleyerek, Bakanlığa başvurmuş ve ithalâtı durdurmuştu. Daha sonra yasaklanan ithalâta rağmen, piyasanın yabancı porselenle dolduğunu görmüş ve bunların turistik otel şeyası namıyla kaçak olarak getirildiğini tespit etmişti ve bütün bunların altından da Morenolar çıkmıştı.

Hatâlar, affedilir gibi değildi ama, işine son vermek için, bir müddet daha beklenecekti.

Ferruh Özdil, 1963 senesinde, Morenolarla yapılan satış mukavelesinin vaktinden önce feshini de istiyordu. Gerekeçleri ise şunlardı:

- 1 — Morenolar, üretilen malların büyük kısmını almıyorlardı.
- 2 — Başka firmalara satış yapılmasına müsaade etmiyorlardı.
- 3 — Fabrikamın porselenlerini satacakken yurda yabancı porselenler sokuyorlardı.

4 — Milyonlaca liralık borçlarını ödemiyorlardı.

Bu haklı gerekçeler, Mahmut Nedim'in başkanlığındaki idare meclisini etkilemedi.

Mukavelelerin zamanından önce feshi ayıptı.

Bu arada, fabrikaya çeşitli firmalardan daha düşük iskonto teklifler geliyordu. Daha düşük iskonto demek, fabrikanın milyonların üstünde kazanç sağlanabilecekti. Fakat hiç birine kulak asılmadı.

İdare Meclisi, Morenolarla iyi geçinmeye kararlıydı. Mukavelelerin zamanından evvel feshi meselesi, böyle atıldı ama, 1968 senesi sonunda mukavele bitiyordu. Ve 1967 senesi sonunda mukavelelerin yenilenmeyeceğinin ihbar edilmesi lâzımdı. Ferruh Özdil'in ısrarları sonucu, bu ihbar yapıldı ama, 1968 yılının kasım ayına kadar mukavelelerin yürürlükte olduğu da bildirildi. Kasım ayında, mukavelelerin kimlerle yapılacağı merak konusudur.

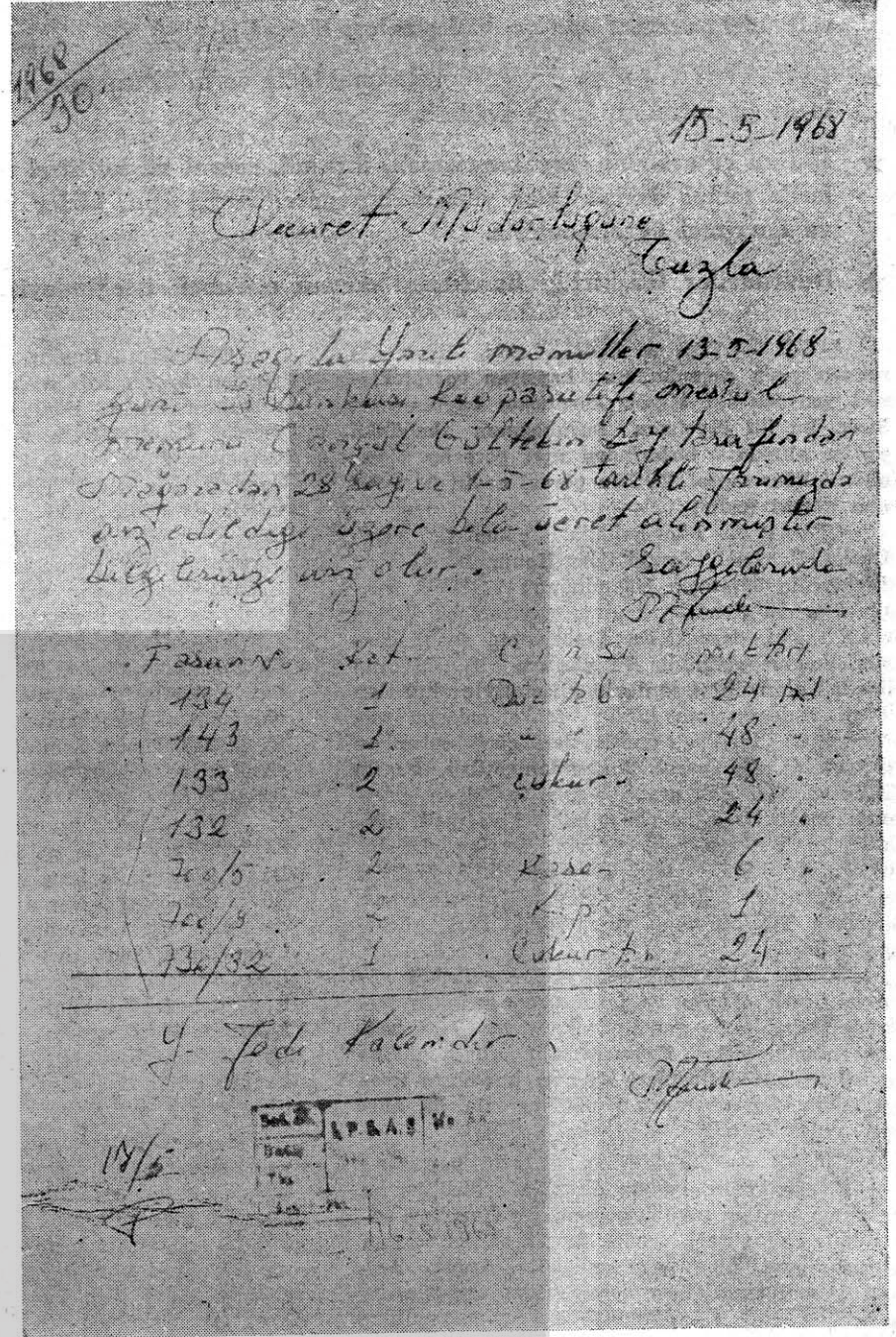
Denir ki, Morenolar, paravan firmalar kurarak bu işi gene kapatacaklardı ve bu konuda en büyük yardımcıları, fabrikanın idare meclisi olacaktı.

KÜÇÜK İŞLER :

Ortada böyle milyonluk işler dönerken, fabrika yöneticileri, arada sırada çerez kabilinden küçük işlerle de uğraşıyorlardı. Örneğin, Mahmut Nedim üstadımız, fabrikanın sat mağazasından, İş Bankası kooperatifine, 5 — 6 bin liralık satış yapıyor, fakat bedeli fabrikanın kasasına girmiyordu. Bu, vesikalarla sabitti.

Umum Müdür bay Gencer, kayıtlara geçirmeden, bir kamyon malı, memleketi olan Bandırma'da satıveriyordu. Fakat Gencer'in Bandırma'ya olan düşkünlüğü, bu kadarla bitmiyordu. 600 bin liralık bir inşaat, Gencer'in teşkil ettiği bir komisyon marifetiyle, satın alma talimatnamesi usullerine tamamen aykırı olarak, bir tek teklifle yetinmiş ve inşaatı, Bandırma'da bir şirkete verivermişti.

GELECEK HAFTA GREV... GREV... GREV...

BİR VESİKA DAHA
Geçen hafta yayınladığımız vesikamın bir başkası daha. Bu 15 Mayıs tarihini taşıyor ve şöyle deniyor: «Aşağıda yazılı mamuller 13-5-1968 günü İş Bankası Kooperatif mes'ul memuru Tangül Gültekin bey tarafından mağazadan 28 sayı ve 1-5-968 tarihli yazımızda (geçen hafta yayınladığımız yazı) arz edildiği üzere bilâ-ücret alınmıştır. Bilgilerinize arz olunur. Saygılarımla.

Türkiye İşçi Partisinin İstanbul ilçe kongreleri başlamıştır. Her senenin yaz aylarında yapılan kongreler, partinin en büyük il örgütünün e-yilimini göstermesi bakımından, büyük önem taşımaktadır.

Son aylarda, toplumsal olaylar yönünden çok hareketli günler geçiren İstanbul'da, parti örgütünü bu olaylardan etkilenmemiş olduğu düşünülemez.

Son gençlik hareketi ve ardından Derby fabrikası işgali, üyelerin kafasında oldukça büyük sorular uyandırmıştır. Merkezdeki kiliğin en büyük tasfiye hareketine İstanbul ilinde başlamış olduğu da düşünülmüşse, İstanbul örgütünü son kongrelerdeki eğiliminin önemi ortaya çıkar.

Türk Solu, İstanbul ilçe kongrelerini yakından okuyucularına ışık tutmağa çalışacaktır. Hemen şunu söyleyelim ki, bu kongrelerde, ileriyeye doğru büyük sıçramalar beklenemez. Ama ilk kongre, örgütüm pek çok şeyi anlamaya başladığını göstermiştir.

Beyoğlu kongresinde 76 lara karşı en çirkin saldırıyı yapan üç ilçe yöneticisinin, karakter fu-karakaralıklar yüzlerine birer şamar gibi çarpılmıştır. Bu üç yönetici, ilçe başkanı Feridun Aksın ve iki yardımcısı, Fehmi Özkök ile Cavit Zengin'dir.

Merkez yöneticilerinin mütemet adamlarının, bu sonu, ibret vericidir. Kongre, genel olarak, parti üyelerinin huzursuzluk içinde olduklarını göstermiştir.

Huzursuzluğun, muhakkak ki, pek çeşitli nedenleri vardır. Ama ana nedenler partinin yönü ve yöntemine olan güvensizlik olarak görülmektedir.

1965 seçimi öncesi örgüt tabanına duyulan genel özelem, karşılıklı sevgi ve saygının hâkim ol-

TIP kongreleri başladı

duğu, militan ruhunun gelişmekte olduğu, burjuva parlamenterizminin nimetlerine kıymet verenlerin az olduğu bir örgüte duyulan özlemi yansıtmaktadır. Bu özlem, gerçekten saygı duyulacak bir özelemdir. Beyoğlu kongresi, işte bunları yansıtarak kapandı.

Kongrenin hemen başında, raporların okunmasından önce, siyasi konuşma yapılsın teklifine karşı, «biz seçimin yeni çıkış, meydanlarda, kahvelerde ve radyo-dan çok nutuk dinledik; siyasi konuşmalar olmasa da olur,» diyorlardı üyeler.

Delegeler, kendi sesini duyurmak, kendi meselelerini tartışmak istiyordu. Önceki kongrelerin aksine, söz alıp konuşmak isteyen bir hayli delege mevcuttu ve de konuşmalarının tahdit edilmesini istemiyorlardı. Bu, iyi bir gelişmeydi.

Raporların okunmasından sonra, ilk sözü Nihat Oğuzkan aldı. Kongrede bir senelik çalışmaların incelenmesinin, kritik ve otokritik demek olduğunu, çalışma raporlarının evvelce yapıldığı gibi, önceden dağıtılmadığını, çalışma programından hiç bahsedilmediğini, sendika bürosundan hiç söz edilmediğini, birtakım göstermelik süs bürolar kurulduğunu, gençlik ve kadınlar kolunun kurulmadığını, pazartesi sohbet toplantılarında disiplin bahanesiyle, üyelerin susturulduğunu söylenecek, «yöneticiler, üyelerin sordukları şeyleri mutlaka cevaplandırabilmelidir. Sorularda artıniyet arayanla-

rm kendileri artıniyetlidir. Yöneticilerin vazifesi bölmek değil, birleştirmektir. Tüziik ezberlemekle sosyalist olunmaz, eylemle olunur» dedi.

Ön seçimle ilgili olarak, üyenin oyuna hürmet edilmediğini, koyun yerine konulduğunu, liste başı olan Gülten Efe'ye, ahlak dışı baskılar yapıldığını belirterek, «Olay, ilçenin bölünmesine sebep olmuştur. Aynaya bakın, iyi bir şey yapmışsanız, kendi elinizi sıkımsanız, kötü bir şey yapmışsanız, kendi yüzünüze tükürünüzü» dedi.

Söz alan Osman Şahan, raporlardan çok, mahiyetini öğrenmek istediği halde, pek iyi bilemediğini söylediği «hizip faaliyet» ile ilgili tekerlemeleri bir isteri nöbeti içinde ezberle okudu. Bu hizipçiler, dış çevrelerin hazırladığı plan gereğince, parti içinde kendilerini güçlendirmek ve yöneticileri alt etmek için her şeyi yapmışlar, Malatya'da büyük pazarlıklara girişmişler, CIA'nın geri ülkelerde uyguladığı oyuna âlet olmuşlar. Bu hizipçilere az ceza verilmiş, daha çok ceza verilmeliymiş. Bu hizipçilerin lideri Mihri Belli, TÖS salonunda yapılan açık oturumda, «biz de partiye gireceğiz» demiş. Maksudı, partiyi içerden parçalamaktır.

Hatibin son sözleri, dinleyiciler kısmında oturan 76'lar tarafından kesilmiş, «söz hakkı tamamıyan kişiler hakkında konuşmaması, raporlardan bahsetmesi» istenmiştir.

Hatip, bundan sonra, verimsiz

büro çalışmalarından, pazartesi sohbet toplantılarında üyelerin u-yutulduğundan, devşirme gençlik kolunun kongresini yaptıktan sonra, ancak bir defa toplandıktan, ondan sonra ilçeye bile uğramadıklarını, bugün kongreye de gelmediklerinden bahsetmiştir.

Sosyal yoğunluğu ve güvenliği olmayan Kaptanpaşa'da, aylığı 200 liraya bir lokal tutulmasını yermiştir. Ön seçimlerde, ilçe başkanı Feridun Aksın ve iki yardımcısı Fehmi Özkök ve Cavit Zengin'in, hiçbir ölçüye sığmayan tutumlarını lâneliyerek, «bana ilçe başkanı iki tarafı da idare ediyor. dedi. İki taraf idare edilmez. Haklı olandan yana çıkılır» diye sözünü bitirmiştir.

Bu arada, söz alan Nuri Efe, «ilçe başkanı, «ben olmasam, teşkilât olmaz. Üye koyundur, şuur-suzdur» diyerek, evimizde, sabaha kadar, karımın adaylıktan istifa etmesini istedi. Sizlerden, bu üçünü (Feridun, Fehmi, Cavit) hay siyet divânına verilmesini talep ediyorum» demiştir.

Başka bir konuşmacı: «ilçe yöneticilerinin bireyci tutumları yüzünden, üyelerle bağlar koparılmış, ilçe bugünkü haline gelmiştir. Üyelerin reylerine hürmet emeliyiz. Yöneticiler militan yetiştirme konusunda katıyen yanaşmamışlar, yayılma politikasını uymuşlarmışlardır. Mücahirlere «kahkâ gösterilmemiş ve üye artışı da arzu edilen bir seviyede olmamıştır» demiştir.

Bundan sonra, şu konuşmalar yapılmıştır:

Mustafa Hevenk — «Denetçilik vazifemi yapmak için, kaç defa yönetim kuruluna müracaat etmişsem de, «bana daha hazır değiliz» dediler. Hep kişisel tartışmalar oluyor. İlçe başkanı Feridun, kişilerle uğraşmalıyım der durur, fakat hep kendisi kişilerle uğraşmıştır. Kendisine, polis demiyorum, fakat bir polis gelseydi başımıza, ilçeyi ancak bu kadar parçalayabilirdi.»

Osman Hilmi Erdem — «1965 e kadar, sevgi ve samimiyetle çalışarak, 15 arkadaşım Meclise gönderdik. Sonra samimiyet kayboldu. Denetçilik vazifemi yapmak için, ilçeye gittiğimde, yönetim Kurulu toplantı halindedir, toplantıya katılmayızın, git, istersen şikâyetçi ol, dediler. Kongreden 24 saat evvel, davetiye gelmiş, karar defterini teklif etmeden, rapor vermem dedim. Tüziik açıklıkla tatbik edilmeli. Haysiyet divânına verilenler partiyeye döndüğünde, yine güçlü olarak çalışacağız.»

Yaşar Bakar — «Sosyalist çalışma yöntemi öğretilmemiştir. Üyeler ideolojik olarak yetiştirilmemiş, zayıf bırakılmıştır. Biz, kendi içimizdeki elemanları kaçırarak, elbet de ilçeyi kanatırız. Köylü bir tas ayrına, öteki partilere oyunu satarken, biz, Vietnam v. s. ile uğraşsak, onların dertlerini anlamazsak, kitleye inemeyiz. Bir yönetici, kendi üyesinin tüberkülozlu olduğunu bilmez ve onun derdiyle ilgilenmez-

se, tabii halka inemeyiz.»

Selim Türü — «Sosyalist, göründüğü gibidir. 15 kişi niye atılmış? Sosyalist parti, fikir patisidir. Fikirlere hürmet edilmiştir. Sosyalist, tenkitlerden korkmaz, onları kabul eder. Tenkid edildi diye, gitmeye kalkmaz.»

Alâattin Aksoy — «Örgüt çalışmamış, gerilemiştir. Tabanımız edip, bilincendir» demek, birkaç kişinin tekelinde sosyalistlik değildir. İlçe cileri, militan yetiştirmek dedikodu peşne düşmüşlerdir.»

Yücel Yaman — «Çalışma raporunda, ilçenin sosyal yapısı uzun uzun anlatılmış, fakat eym olarak bir şey gösterilmemiştir. Gençlik kolu, kadınlar kolu ve bürolar, neden çalışmamış? Bunların sebepleri araştırılıp açıklanmamıştır.»

Nihat Oğuzkan — «Haklarında henüz karara varılmamış ir-kadastara suçlu olarak bakılmamıştır. Onlar, sanık durumundadır. Haysiyet divânı, sanıklar hakkında bir an evvel karar vermeli. Beraat edenlere bağırımız açıktır.»

Hüseyin Ahenk — «Az ok henüz burjuvanın etkisindeyiz. Giderek bilincleneceğiz. Eleştiriyapacağız. Madem ki sosyalist, eleştiriyi şarttır. Yönetim Kurulunu çalıştıracak olan üyelerdir. Seceçimiz arkadaşları tabandan eçelim.»

Yaman eleştirilere cevap vermek üzere mikrofona sarılarak başkanı Feridun Aksın, «eskikantlılıkla, eleştirilere cevap vermek yerine, «Partiyi sabote et-

HO CHI MINH

Adım JEAN FORT, san'atım elektirikçilik NGUYEN AI KVOK (HO CHI MINH) arkadaşı, 1920 — 1921 yıllarında «Compoint» denen bekârlar yurdunda birlikte yaşarken tanıştım.

Yürdümüz bu semtin en fakir yeriydi, burada fakir işçiler yaşıyordu. Bizim sokağımızda yalnız dört evçimiz vardı; üçü otomobil garajı olarak kullanılıyordu. Dördüncüsü ise tek katlı küçük bir evdi. Bu evin zemin katında küçük bir kahve vardı, buna bitişik olan iki odacıkta ben ve NGUYEN (HO CHI MINH) duruyorduk.

NGUYEN'in odası çok dardı, ancak bir demir karyola ve bir masa sığabiliyordu. Bir leğen ve bir sürahi, yer olmadıktan masa üzerinde duruyor, NGUYEN bir şey yazacağı zaman bu leğen ve sürahiyi yatağının altına koyuyordu.

Bu semtin işçilerinin hayatı yürekler acısıydı, NGUYEN'in de yaşıntısında bunlardan bir fark yoktu ya. Öğleye kadar bir fotoğraf evinde çalışıyor, öğle zamanı eve dönünce küçük tenceresine biraz piring üzerine biraz da salam yahut kuru balık koyup kaynatıyordu. Yaptığı yemeğin yarısını öğleyin, yarısını da akşamleyin yiyordu. Öğleden sonra kitaplıklara, yahut «LE PARI» (PARYA) ve «LA LIGO DE KOLONIOJ» (Sömürgeci Birliği) gazetelerinde çalışıyordu.

Kışın her sabah işe gitmeden önce ev sahibinin sobası üzerine bir tuğla koyuyordu, akşam eve dönünce bu tuğlayı eski gazetelere sararak yatağının içini ısıtıp diye soba gibi kullanıyordu. Her hafta pazarı akşamları NGUYEN ile birlikte Sosyalist Gençler Birliği toplantılarına katılırdık. O Gençler Birliğinde görev alıp iş yapmayı severdi. Perşembe akşamı

mek için (!) Türk Solu dergisini çıkaranlara, haysiyet divânına verilmelerinde çaba harcandığı, jurnallerinde üyelerle veritirmiş, «dergi ve derneklerle strateji tartışmaları yaparak, partiyi yıpratmak istiyorlar. Ama işçi sınıfı, onlara fırsat vermiyecektir» demistir.

Konuşması 76'lar tarafından «demagoji yapma», «provokator, söz vermediğini kişiler hakkında konuşamazsın» gibi sözlerle sık sık kesilmişti.

Bu arada, Rıza Kuas da kongrede bir siyasi konuşma yapmıştır. «İşçi sınıfı günden güne uyanıyor. TİP'e her köyden çıkan oylar yüzde 100 artarken, diğer oylar yüzde 10 düşmektedir. TİP, 1969 da mutlaka başa geçecek, müteakip senelerde iktidara gelecektir.

Meselerli sınıf açısından inceleme mecburuz. İşçi sınıfı, kendisine hizmet edenleri başta edecektir. İşçi, aydın ayırımı kaldırmak elele verip yürümek mecburiyetindedir. Sosyalist olmak kolay değildir. İşte ben, ben bile, daha olamadım. Eylem içinde kendimizi yetiştirmek mecburiyetindedir. İşçi sınıfı kendisine hizmet edenleri, tereyağından kıl çeker gibi, ayıracaktır. Sosyalist eylem, hiç kimsenin inhisarında değildir. Şimdilik tek örgüt TİP'tir. Heride başka sosyalist örgüt olmu yacak mı? Elbette olacaktır. Kanlı bıcaklı olmaya lüzum yoktur. Kendilerine söz verilmediğini söyleyenler giderler, hükmi şahsiyet haline gelirler; orada konuşurlar.»

Kuas'ın son sözleri 76'lar tarafından bölücülükle nitelendirilmiş ve sık sık kesilmiştir. Seçim sonuçları, merkezin mütemet adamları Feridun Aksın, Fehmi Özkök ve Cavit Zengin için hezimet olmuştur.

kendi birliğindeki kişilerle toplanırdı. Cumartesi akşamları da hep birlikte 1789 Fransız Devriminden beri «Şehir dışı kulübü» diye bilinen ünlü VERDİRE'e gidiyorduk; halbuki o ne bir kulüptü ne de şehir dışındaydı. Aydın ve solcu olan POLDES bu gezginci kulübün örgütçüsüydü. Bu kulüp haftada bir PARIS'in başka başka yerlerinde toplantılar düzenlerdi. Toplantılara 300'e yakın politik eğilimleri sosyal yapıları çeşitli olan kişiler katılırdı, bunların çoğu işçiler ve küçük kent soyluları (Burjuva) idi. Toplantıda çeşitli konular üzerine konuşulur ve tartışılırdı. Günlük olaylar, kültürel, politik ve sosyal sorunlar bu konular arasında idi. Her kulüp üyesi bir sorunu ortaya atar, oradakiler onu kendi görüşü açısından tartışır, açıklar, fakat bu tartışma her zaman üyelerin birbirlerini daha çok sevmeye ve saymaya sonuçlanırdı.

NGUYEN hemen her toplantıda konuşurdu, bu tartışmalar onun çok kabiliyetli ve zeki olduğunu gösteriyordu. O sık sık her tartışma ve konuşma sonunda sömürgecilik ve kapitalizmi suçluyordu. Bir defa Dr. COVE hipnotizma hakkında konuştu, tedavide hipnotizmadan yararlandığını söyledi, dinleyicilerin bazıları inan di bazıları inanmadı. Konuşma sırası NGUYEN'e gelince:

— Dr. Cove'ye bakılırsa hipnotizma gibi hakikat olmayan şeye inanmak lâzım. Doktor bunu söylemekle Fransız sömürgecilerini küçültüyor; çünkü onlar her yıl binlerce ton afyonla milyonlarca Vietnamlıyı öyle derin uyutuyorlar ki, onlar henüz uyanıp kendilerinin esir olduklarını anlıyamıyorlar dedi.

Alçak gönüllülüğü, herkese karşı sevgi ve saygılı oluşu ve dinleyenlerin hoşuna giden nükteli konuşmalarıyla NGUYEN oradakilerin sevgisini kazandı. Bu kulüpte ve bütün Paris'te yalnız o Vietnam'daki Fransız sömürgecilerine karşı sesini yükseltti. Onun konuşmaları birçok Fransız Vietnam'ı tanıttı. O Vietnam için bir propagandacıydı.

Ben Fransız olduğumdan Fransızca'yı NGUYEN'den daha iyi konuştum halde Fransızca yazılan politik sorunları okurken sık sık ona başvuruyordum. O az zamanda kabiliyetli bir gazeteci olduğuna ispat etti. Bazı küçük hikâyeler yazdı. İlk hikâyesi «L'HUMANITE» de yayınlanan «PARIS» di. Bu hikâyede bekârlar yurdu COMPOINT'ın çevresini açık ve mi hazlı şekilde anlatmıştı. İş başında aşkın olmasına rağmen her akşam iki saat okurdu.

Bu sırada Rus devrimcileri bir çok güçlüğü göğüs gererek kahramanca çarpışıyorlardı. Karşı devrimciler 14 emperyalist devletin yardımına sirt verip her yerde başkaldırıyordu. Üikenin her yanında açlık hastalık hüküm sürüyordu, o yıl deşetli bir kış oldu. Kızıldunum giyeceği, yiyeceği yoktu. İşçiler durup dinlenmeden işlediği halde ancak yiyeceği birkaç yüz gramlık ekmeğini kazanabiliyordu. Hastalar çoğaldı, yakacak odun ve ilaç yoktu. Lenin: «Biz bu savaşta açlığı, salgın hastalığı, karanlığı, çaresizliği ve bozuk düzeni yenememiz lâzım» dedi. Bunun için Fransız Komünist Partisi Fransız İşçileri Genel Konfederasyonu örgütler kurarak Rus devrimcilerine çok miktarda para yardımı yaptı. NGUYEN, Paris'teki Vietnam'lı işçiler arasında eski ayak-kabı, elbise ve para toplamak için komiteler kurdu. Bundan başka JAU-RES'in büyütülmüş resimlerini mitinglerde açık artırma ile sattırarak toplanan paraları Rus devrimcilerine yolladı.

Bu sırada POINCARE Fransa Başbakanıydı, Sovyetler Birliğinin ve komünist hareketlerin baş düşmanıydı. Fransa'da büyük meydanlara: Ağzında kanlı bıçak, bir elinde yangın kundağı diğer elinde saçlarından tutulmuş bir kadın kafası olan bir bolşevik arkasında yaktığı evler ve insan cesetlerinin üstünde «Bolşevik katil!» yazılı levhaların asılmasına emir verdi. Buna karşı Fransız işçi sınıfı yılmadan cesaretle karşı koydu.

Birçok parti yöneticisi CACHIN ve V. COUTURIER tutuklanarak hapsedildi. NGUYEN'i de polisler gece gündüz gözlüyorlardı, yumruğundan korktukları için uzaktan uzağa takip ediyorlardı.

NGUYEN'le her pazar günü işyerleri ve müzeleri gezdik. Bilim ve Güzel San'atlar Derneğinin düzenlediği gezilere katılırdık, bana: «Bu geziler, faydalı eğlencedir, bizim fikirlerimizi berraklaştırır ve bilgimizi artırır» diyordu. Bu gezilere MARGA'nın da bizimle birlikte gelmesini istedi. MARGA benim nişanlımdı. O da NGUYEN'i kardeşi gibi sever ve sayardı. Her zaman beni ziyarete geldiğinde onun elbiselerini yıkayıp yamardı. Bir defa MARGA gözleri dolu dolu: «NGUYEN kendine hiç bakmıyor, baksana benizi sapşarı, gece gündüz çalışıyor bu gidişle dayanamayacak, korkuyorum, çok da duygulu, senden ricam; ona sezdirmeden yardım etmeğe çalış!» dedi.

1923 yılının sonunda memuriyetim değişti, NGUYEN'den ayrıldım fakat MARGA ile onu her pazar ziyarete gelirdik, çok geçmedi bir pazar geldiğimizde evde bulamadık, ev sahibi kadın nereye gittiğini bilmiyordu. «L'HUMANITE» ve «LE PARI» gazeteleri basımelerine uğradık da ondan bir haber alamadık. Çok telaşlanmıştık. Fransız sömürgecileri ona suikast yaptılar diye MARGA'yla çok acı günler geçirdik. Aradan çok geçmeden «L'HUMANITE» gazetesinde 5. Uluslararası Komünist Kongresine dair yazılar okurken bu kongrede NGUYEN AI KVOK (HO CHI MINH) in de konuşmalarına rastladık. Buna MARGA ile öyle çok sevindik ki! Demek bizim sevgili dostumuz Ekim Devrimi ülkesine gitmeyi başarmıştı!

1930 yılında Çinhindi K. partisini kuran NGUYEN AI KOVK'un ismini iştince çok sevindik, fakat çok geçmeden onun tutuklandığını ve HONG KONG cezaevinde öldüğünü öğrendik, MARGA günlerce ağladı. Aradan hayli zaman geçti, bir gün V. GOUTURIER Çin gezisinden döndüğünde yoldaş NGUYEN AI KVOK ile ŞANGHAY'da karşılaştığını söyledi, yeniden MARGA ile sevince garkolduk.

1940 yılı Fransa Alman faşistleri tarafından istilâ edildi MARGA tutuklanarak Almanya'ya esir kamplarına yollandı, sonra o düşman elinden kurtulmayı başarak Fransa'ya dönünce ikimiz gerilla savaşına katıldık.

Alman, İtalyan ve Japon faşistleri Sovyetler Birliği ve müttefikler tarafından yenildi. Vietnam'da Ağustos Devrimi senlikleri yapılırken biz NGUYEN AI KVOK'tan bir haber alırdı diye ümitle bekleyip duruyorduk fakat boşuna... Uzun boylu arayış sormamıza gazetelerde araştırmamıza rağmen bir sonuç alamadık. İyice ümitsizliğe düştük. 1946 yılı Vietnam Demokratik Cumhuriyeti Başkanı HO CHI MINH'in Fransa'ya geldiğini öğrendik, Cumhurbaşkanı ile birlikte belki NGUYEN AI KVOK'da gelmiş diye MARGA'yla Paris hava alanına gittik. Ne büyük sürpriz! HO CHI MINH bizim dostumuz NGUYEN AI KOVK'un ta kendisi değil miymiş! Yalnız sakalı var!

Önümüzdeki itişip kakışan halkı yarararak sevgili dostumuzu kucaklamak için yanına koşarken bizi ihtiram kıtası askerleri ayırdı. Sonra görüş-tük o akşam MARGA'yla arkadaşımız NGUYEN — Başkan HO CHI MINH şerefine şampanya içtik.

HO CHI MINH'in kabul merasiminden birkaç ay sonra Fransız işçileri ve gençlik örgütleri Vietnam'ın sömürgecilerden — emperyalistlerden — kurtulup özgürlüğüne kavuşması için sömürgecilerle yılmadan savaş-tılar. Hele Fransız sömürgecilerinin yenilgisi ansızın yıldırım gibi inen DJEN BJEN FU zaferi bir daha perçinledi; Vietnam'da Fransız sömürge yönetiminin beli iyice kırıldı! Vietnam'ın bu zaferi elde etmesinde Fransız işçi ve gençliğinin büyük payı vardır.

ULUSAL AÇIDAN

T. Salu
Haftalık Gazete
Sayı - 35
16 Temmuz 1968
100 Kuruş.

Yazan: JEAN FORT
Çeviren
Ahmet HEZARFEN

SEÇİM — MEÇİM

Özden yoksun olan demokrasimizin yalan yanlış biçimi ülkemizde sanki bir amaç olmuştur.

Behzat AY

Seçim, demokratik yönetimlerde her şey değildir. Amaç da değildir. Yalnız ve yalnız unsurlardan biridir. Bir biçimdir. Biçimden olan özür. Demokrasinin özü, özgürlük ve eşitlik. Özü gözönüne alırsak, bizde denemekte olan demokrasiye, biçimsel demokrasi demekle bir hata yaptığımızı sanmayız.

İnsanlarımız en doğal haklarından biri olan özgürlüğe henüz kavuşmamışlardır. Eşit koşullar ve eşit olanaklar içinde ilerlemeleri için bir düzen de kurulmamıştır.

Demokrasimiz özgürlük ve eşitlik ilkelerinden yoksundur. Yalnız seçme — seçilme ilkesi uygulanmaktadır. Yani özü yoktur demokrasimizin. Biçimi vardır. Bu biçim de özden yoksun olunca bir yere kadar sağlam ve geçerlidir. Öyle ya, çiftlik sahibinin seçme — seçilme olanağı ile ırgatınki eşit değildir. Seçme ve seçilmekteki eşitsizlikler de gözönüne alınırsa uyguladığımız biçimin ne derece sağlam olup olmadığını tartışabiliriz. Bir yerde seçilme paraya dayanırsa, isabetli bir seçilmenin yapıldığını söylemek hatalı olur. Hele hile oy satınalma mekanizması da çalışıyorsa...

Özden yoksun olan demokrasimizin yalan yanlış olan biçimi ülkemizde sanki bir amaç olmuştur. Seçme — seçilme denen araç amaç gibi kullanılırken; amaç, yani öz, yani özgürlük ve eşitlik unutulmakta ve unutturulmaktadır.

Sağlamlığı bile tartışılabilen bir biçim uğruna neler ve neler olmaktadır yoksul ülkemizde... Günlük olay ve çabalar arttıkça artmaktadır.

Biçimsel demokrasimizin doğurduğu bu hastalık, ülkemizdeki bütün kuruluşlara da sıçramış durumdadır. En ileri kuruluşlarda bile biçimsel demokrasimizin rahatsızlıkları yansımaktadır. Bu kuruluşlarda da seçme — seçilme oyunları olanca hızı ve çirkinlikleriyle sürüp gitmektedir. Enerjiler seçim uğruna harcanmakta, amaçtan az da olsa uzaklaşmaktadır.

Diyelim ki bizdeki meslek örgütleri... Seçme — seçilme çabaları, Sen — ben gürlütleri, istifalar, istifalar dolayısıyla tekrar seçim gürlütleri, seçim giderleri, zaman kayıpları, çelmeler, karalamalar, dostluk maskesi altında düşmanlıklar, tuzaklar, tanınmış olmalar, yatırımlar, birdenbire «Zuhur» etmeler, ucuz kahramanlıklar, ille de baş olma çabaları, bölmeler, demagojiler... Ve neler neler...

Aslında bütün bunlara Türkiye'de gerek yok. Geri kalmış bir ülkenin örgütleri, ve bilhassa meslek kuruluşları seçimi amaç etmemelidirler. Asıl yapılması gereken, amaç uğruna birleşmek, bütünleşmek, büyüme ve güçlenmektir. Büyük bir imece olmaktadır...

Türk Soluna

ABONE OLUNUZ

YILLIK ABONE TUTARI: 20 LİRADIR.

ABONE

Yeni Abone Adresi ve İdare Yeri:

BULUNUZ

Babıâli Cad. No: 29 İstanbul. Tel.: 27 39 61

f'k'f',de neler dönüyor

Mart ayın-
da Ankarada
yapılan Fi-
kir Kulüp-
leri Fede-
rasyonunun
2nci büyük
kongresinde,
D. Perincek
'in Genel

Başkan olmasından sonra, Fikir Kulüpleri Federasyonu, gerçekten devrimci bir gençlik örgütü niteliği kazanmıştır.

F.K.F. doğru bir devrimci çizgi izlemiş, Devrimciler Güçbirliği saflarına katılarak, tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye uğruna, öteki yurtsever güçlerle ortak eyleme giren sosyalist gençlik örgütü olmuştur. 29 nisanı anma toplantısı Türkiye'de mutlu ve önemli bir olaydır. Sosyalist gençliğin örgütü olan F.K.F. bu hareketin en ön saflarında layık olduğu şerefli yeri aldı.

F.K.F. nin üniversite giriş sınavına katılan 50 bin gence dağıttığı bildirinin yankıları hâlâ devam etmektedir. Doğu Perincek ekibi, F.K.F. ye yeni bir ruh ve canlılık getirmiş, sağ oportünizme karşı durmayı görev saymıştır.

Mart ayında yapılan büyük kongrede, o günün şartları gereği ideolojik çatışmanın açıkça sü yüzüne çıkmamış olması, oportünistlere genel yönetim kuruluna sızma olanakları sağladı. Hemen kurultay sonrası, Doğu Perincek ve arkadaşlarına karşı yoğun ve sinsice komplo hazırlıkları başladı.

Kongreden sonra ilk genel yönetim kurulu toplantısı mayıs ayının başında yapıldı. Bu toplantıda oportünistler, dergimiden pasajlar okuyarak F.K.F. yöneticileriyle TÜRK SOLU arasında birtakım ilişkiler olduğunu iddia etmişlerdir. Yapılan güven oylamasında, 20 ye karşı «22» oyla Merkez Yürütme Kurulu başta kalmıştır.

GENÇLİK

İkinci olağan genel yönetim kurulu toplantısı için, Merkez Yürütme Kurulu 14 Temmuz tarihini saptamıştır. Fakat Genel Yönetim Kurulundaki oportünistler, usulsüz olarak 8 Temmuz pazarı günü Genel Yönetim Kurulu toplantısı yapmak istemiştir.

F.K.F. Genel Başkanı Doğu Perincek, Genel yönetim kurulu toplantısının 14 Temmuz tarihinde yapılacağını açıklayarak oportünizm ve revizyonizm konusunda üyelerle sohbet toplantısı yapılacağını ilân etmiştir. Genel Yönetim Kurulu üyelerinin bir kısmı ve diğer F. K. F. üyeleri başkanlarının etrafında toplanarak sosyalizmde sağ ve sol sapmalar konusunda tartışmaya başlamışlar, Kautsky'den ve Bernstein'den pasajlar okuyarak, oportünizm ve revizyonizm tehlikesinin Türkiye'deki sosyalist hareket için de de başgösterdiğine işaret ederek, sosyalizmi içerden hançerlemek amacıyla olan bu tür sapmalara karşı amansızca mücadele etmenin zorunluluğu üzerinde görüş birliğine varmışlardır.

Diğer yandan, oportünistler örgüt disiplini anlayışına taban tabana aykırı bir tutumla aynı salonda usulsüz olarak Genel Yönetim Kurulu toplantısı yapmağa başlamışlardır. Kendilerine bu toplantının 14 Temmuz tarihinde yapılacağı, bu yüzden yaptıkları toplantının meşruiyeti olmadığı hatırlanmıştır. Bu arada, bir konuşma yapan eski F. K. F. Başkanı İzzet Ararat'ın Doğu Perincek'in, kardeşi kardeşe kırdırma istediğini ileri sürmesi, protestolara yol açmıştır.

Oportünistler, aralarında genel başkanları ve Merkez Yürütme Kurulundan bir tek kişi olmadığı halde, toplantıya devam ettiler. Verilen bir öneyle güven oylaması yapılmış ve Doğu Perincek ekibi yönetimden düşürülmüştür. Bunun üzerine, yeni Merkez Yürütme Kurulu seçimine geçilerek, Zülküf Şahin seçilmiştir.

Almanya'da Talebe Hareketleri Yeniden Alevleniyor

Almanya'da yüksek okulların sınav dönemi olan bu günlerde Berlin Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencilerinin direnme hareketine geçmeleri üzerine gençleri destekleyen profesör, doçent ve asistanlar gençlerle ortaklaşa bir toplantı yapmışlar ve derhal yürürlüğe girmesini sağlamak amacıyla aşağıdaki kararları almışlardır:

— Altı profesör, altı doçent, altı asistan, altı öğrenci ve müstahdem temsilcilerinden meydana gelen bir Fakülte Kurulunun teşkili Fakülte yönetiminin ve Dekanın bu Kurul tarafından seçilmesi.

— Fakülte teşkilatının ders birimlerine göre yürütülmesi ve bunların öğretim ve araştırma programlarının ortaklaşa kararlaştırılması, koordine edilmesi ve eleştirilmesi.

— Fakülte yönetim organlarının yapacakları toplantıların açık olması ve bütün öğrenciler tarafından izlenmesi.

— Bu toplantılardaki oylamaya diğer öğrencilerin de katılması ve oylama sonucu alınan kararlara Fakülte Kurulunun bağlı kalması.

— Öğretim ve araştırma programlarına bizzat öğrencilerin de katılması.

Berlin Siyasal Bilgiler Fakültesinin 300 üyesi yukarıdaki kararları oybirliğiyle onaylamıştır. Bunun üzerine Filoloji, İktisat, Hukuk, Gazetecilik ve Sosyoloji öğrencileri de bu harekete katılmış ve Siyasal Bilgiler Fakültesinde alınan kararların kendi öğrenim kurumlarında da yürürlüğe girmesini ve ayrıca öğretim üyelerinin öğrenciler tarafından seçilmesini istemişlerdir. Derhal toplanan Üniversite Senatosu, hareketleri desteklemediğini ve alınan kararları kabul etmeyeceğini bildirmiştir. Siyasal Bilgiler Fakültesi profesör, doçent, asistan ve öğrencileri ise Senato'ya gönderdikleri cevapta «Eğer istekler bir hafta içinde kabul edilmezse, ortaya çıkacak durumdan Senato'nun sorumlu tutulacağını» açıklamışlardır.

Anti - Komünizm ve öfesi Behzat TANÇ

Genellikle, «Anti-Komünist» denince, akla, komünist olmayan, komünizme karşı olan anlamında bir şeyler gelir. Gerçekte ise, bu deyim, emperyalist ülkelerin resmi ideolojisidir.

Emperyalistler, sömürü çarklarının işlemini sürdürülebilmek için, anti-komünizm adı altında bir teori oluşturarak, bunun ilkelerini saptamışlardır. Bu teorilerin şampiyonu, ABD. dir. Ünlü Amerikan Üniversitelerinin beyinleri, gece gündüz demeden, çalışmakta, eserlere eserler (!) katmaktadır. Anti-komünist teorinin başlıca dayanak noktası, uygar ulusların, geri ülkelere uygarlık nimetlerini taşımış olduklarıdır. Kendini yönetecek duruma gelmiş toplumları onlar demokrasi yolunu göstermekte, çağdaş toplum düzeninin metodlarını öğretmektedirler. Bu ülkelerin, yeraltı ve yerüstü verimlerini değerlendirilme, onların yüzeye çıkarmasını yeteneklerini araştırmaktadırlar.

Teorinin, ırkçı yönleri, birtakım ulusların da hiçbir zaman kendine yetebilecek uygar düzeye gelemecekleri, kalkınmayacakları, demokratik yönetim dengesini kıramayacakları biçimindedir. Çıkış noktası, böylelikle, tamamen emperyalizmi haklı ve zorunlu göstermeye çalışan bir ideolojidir, bu.

Anti-komünizm, ilk saldırı hedefi olarak, milli kurtuluş hareketlerini alır. Ve bu tür milliyetçi çıkışları, komünistlikle damgalar, ona göre, böylelikle deyimlendirdiği bir davranış, müdahaleyi zorunlu ve meşrui kılar.

Amerikan kamuoyunun büyücek bir dilimi, yılmayı getirdiği şartlamalar ve anti-komünist ideolojinin, kendilerine göre akla yakın açılama ve çözüm yolları ile, hükümetinin davranışlarını haklı baltalamaktadır.

Sömürülen ülkelerde ise, emperyalizmin satılık ajanları komprador burjuvazi, yani emperyalist ideolojinin sözünü ettiği uygarlık nimetlerinden faydalanan azınlık da efendisi ile aynı paralelde, anti-komünisttir.

İnanç aynı oluşu, onları, kendi uluslarının aşağılık olduğu görüşünde birleştirmektedir. Bu akıl yürütme, bizi; onların tamamen gayri milli oldukları savına götürecektir. Sadece somut, ekonomik açıdan değil, mânen de gayri millidirler. Zira, komünist olmamak başka şeydir, anti-komünist olmak başka.

sabotaj

Doç. Dr. Osman Nuri KOÇTÜRK

Yüksek Öğrenim Gençliği, Öğretmen Örgütleri ve İleri Kuruluşlar Milli Eğitime gerçekleştirmeye uyarlı yeni bir yön vermeye çalışırken, Türk Tarımını ve Ekonomisini kökünden sarsarak bunalmı daha da arttırmak için sinsiyetler sarfedilmektedir. Kamuoyunun bütün ilgi ve dikkatinin eğitim sorunlarına çevrildiği süreyi, bulanık suda balık avlamayı iyi bilenler, iyi değerlendirmiş yeni sabotajlara girişmişlerdir. Milli Ekonomiyi ayakta tutan ne kadar ürünümüz varsa bunlar teker teker ele alınmakta, ne yapacağımızı iyi bilen bir örgüt tarafından iç ve dış piyasalarda rezil edilmektedir.

Üreticilerimiz, tüccarlarımız ve hükümet adına bu işlerle meşgul olması gereken kişiler olup bitenler karşısında bir heykel gibi susmakta ve susmalarını gerektiren diğer nedenlerin baskısı altında hergün biraz daha heykelleşmektedirler.

- ☆ — Bir gazete haberine göre İtalya'dan geri çevrilen parafinli zeytinyağları bunları 475 kuruşa satın alan bir firma tarafından 510 kuruş fiyatla başka bir firmaya devredilmiş ve bu yağlar Balıkesir (1), Manisa ve Uşak'taki üçüncü şahıslara intikal etmiştir.
- ☆ — Başka bir habere göre İngiltereye ihraç edilen çekirdeksiz kuru üzümle keçi gübresi karıştırıldığı için üzümümüz de tıpkı zeytinyağlarımız gibi Türkiye'ye iade edilmiş bulunmaktadır (2).
- ☆ — Tarım Bakanı Dağdaş'ın gönül bağladığı ve hararetle savunduğu Sonora buğdayının Ege bölgesinde pamuk, tütün ve bağıcı lığı tehdidi altına aldığı ve bazı üreticilerin kredili buğday tarımını, bağıcı lığa, pamuk ekiciliğine ve tütüne terah edebilecekleri haber verilmektedir (3).
- ☆ — Son haberlerin en ilginç olanı ise Mersin'li çiftçilerin Mersin Valisi Ethem Boysan'ın başkanlığında bir heyet marifetiyle, Tarım Bakanı Dağdaş'a bir altın başak hediye etmiş olmalarıdır (4).

Tarım Bakanı Dağdaş'ı artık Türkiye'de tanımayan ve ismini duymayan kalmamış gibidir. Öğrencisinden meslektaşına kadar Tarım örgütleri ile ilgili herkes tarafından boykot edilmiş ve başında bulunduğu Bakanlığın koridorlarında mantar tabancası patlatılmış olan bu zatın, bir süre önce Bakanlığın ön kapıdan girmediği için arka kapıdan girip çıktığını gazetelerde okumuştuk.

Sonora—64 buğdayını lüzumlu deneme ve araştırmalar yapılmadan bir emirle yurda soktuktan sonra, geniş eleştirilere konu olan dav-

ranışı dolayısıyla, kınamış bir kişi olduktan sonra, dalgınlıkla imzaladığı bir kararname dolayısıyla meslektaşlarını ikiye ayırdığı için hayli yıpranmış bulunan bu zat, Türkiye'den keçi gübresi karıştırılmış üzüm ihraç edilmesi ve zeytinyağlarımızı parafin karıştırılmış olması gibi skandalların da baş sorumlusu durumundadır.

Fakat Ankara'da durum sıkışık işler zorlaşınca, soluğu Adana'ya alıp, bir tarlada halay çekmeyi veya Mersin'e gidip kendisine vali ve çiftçiler tarafından sunulan altın başağı cebe indirmeyi alışkanlık haline getirmiş olan bu zatın, olup bitenlerden kendini sorumlu adanmadığı anlaşılmaktadır. Başka bir ülkede yalnız bir bakanın değil hükümetlerin bile düşmesine sebep olabilecek olayların cereyanı halinde insanların, kendine verilen altın başağı samimi-yetle verildiğine inanmaları, yahut da yabancı tohumluk yeşerdi diye tarlalarda halay çekmeleri herkesin kolayca yapamayacağı zor işlerdir.

Bu zat, bir zamanlar Cumhuriyet Senatusunda tenkide uğrayınca da aynı usule başvurmuş ve Söke'li çiftçilerin heykelini dikmek üzere üç yünden çekilmiş resimlerini istediklerini söyleyerek işin içinden sıyrılmaya çalışmıştı. O gün, bugün bakanın heykelinin dikilip dikilmediğini bilmiyoruz ama, zeytinyağı skandalından sonra, kuru üzümle keçi gübresi karıştırılması ve buna karşı çeşitli çevrelerde yaratacağı tepki, herhalde o istemese de onu heykelleştirerek ve Türk Tarım ve Ekonomi tarihini en unutulmaz siması haline getirecektir.

NEREYE GİDİYORUZ ?

Bize kalırsa, yeni sömürgeciğin usta kurmayları, Türkiye üzerindeki baskı operasyonlarını en kritik safhaya kadar getirip dayamışlardır. Belirli ihraç ürünümüz olan zeytinyağlarımız, parafin likit karıştırıldıktan sonra dış piyasalarda alıcı bulamayan iç pazarda ise halkın korkarak yediği bir besin maddesi haline gelmiştir. Geçici ve suni fiyat artışlarına rağmen, yakında zeytinyağı fiyatlarının bir daha yükselmek üzere düşeceğini ve bundan sonra da zeytinlerin ağaçlarını kesmeye mecbur kalacaklarını söyleyebiliriz.

☆ Başka bir ihraç ürünümüz olan pamuk, ekildiği tarlalara Sonora buğdayı Amerika'dan gelip kurulduğu için, bize eskisi kadar gelir sağlamayacak ve Türk pamuğu dünya piyasasından çekilince Amerikan pamukları daha rahat satılabileceklerdir.

☆ Şimdi de üzümümüzün bir oyun oynanmış ve keçi gübresi karıştırılmış üzümle ihraç edildiği için Türkiye, dünya pazarlarında bir daha rezil edilmeyecek. İncirlerimizin ve tütünlerimizin de fındığın durumu zaten ortadadır. Bunlar halk tarafından gayet iyi bilindiği için bu kadar tekrarı lüzumsuz buluyoruz. Geniş bir örgüt gayet planlı bir şekilde çalışarak, kamuoyunun başka meselelerle meşgul bulunduğu bir sırada melânetini işlemekte ve böylece eko-

nomik yapımız temelinden sarsılmaktadır. Bu gidişin bir ülkeyi hangi noktaya kadar götürebileceğini kestirmek için ise bilgin olmaya ihtiyaç yoktur.

BUĞDAY TARLASI :

Artık Türkiye'yi babalarının tarlası gibi görmeye başlayan bazı kimseler, sandıktan çıkmış olmanın kendilerine verdiği yetki ile, Devlet bütçesinden maaş alan uzmanları, Devlet parasıyla beslenen üniversiteleri geride bırakarak Türkiye'ye istedikleri tohumlukları sokmakta ve kredi zorlamaları ile, gerektiğinde bazı kimselerin ürünlerini üstün fiyatlar da ödiyerek, bunların ekime sokulmasını sağlamaktadırlar. Başka bir grup ise Standartlar Enstitüsü standartları ve muayene laboratuvarlarına rağmen zeytinyağlarına makine yağı karıştırarak, veya üzümle keçi pisliği karıştırıldıktan sonra bunları rahatça ihraç ve Türkiye'yi dış pazarlarda rezil edebiliyorlar. Türkiye'ye ne giren ve ne de çıkan kontrol edilmediği için, sabotajlar planlarını rahatça uygulamakta ve işin en tuhaf yönü, bundan dolayı ceza da görmemektedirler. 100 milyon insanı rahatça besleyebilecek kaynaklara sahip olan Türk toplumu, yabandan gelen yiyeceklerle beslenmeye zorlanmakta ve bu mümkün olamayacağı anası ile baicsına helezon takip çocuk doğurmamaya mahkûm edilmektedir.

Türk topraklarını aç Hintlileri beslemek için bir buğday tarlası haline getirip, bizi ayakta tutan ve Akdeniz yöresinden başka yerlerde yetiştirilemediği için dış pazarlarda iyi fiyat bulan neyimiz varsa önce Türkiye'de, daha sonra da dış pazarlarda tahrip edilmekte ve böylece ülke bir yokluk ve açlık zeminine doğru hızla yol almaktadır. Ekonomik savaşın olduğu kadar, silâhlı çatışmanın da ustası olduğu iyi bilinen eski Amerika Savunma Bakanı Mc Namara ise şu günlerde Türkiye'dedir, bankacılarımız ve iktidar ileri gelenleriyle temas kurmaya çalışmaktadır. Tablo tüm olarak tetkik e-

dilince Türk konomisinin nereye doğru götürülmek istenildiğini anlamak zor olmayacaktır.

Uzaktan beslenen ve ihtiyaçları uzaktaki yabancı kaynaklardan sağlanan toplumlar bir bayrakları olsa da bağımsız sayılmazlar. Dünya bu suretle kafese konmuş toplumlarla dolup taşmaktadır. Kafese konulup önelerine bir avuç yem konmuş olan kuşlar, bu yemi verenler için sakıyama ve onların eylemeceği olmaya mahkûmdurlar. Oysa ki yüzyıllar boyu bağımsız yaşamış ve başkalarının bağımsızlığına saygı kalmış bir toplumun kafese konması da kolay bir iş değildir.

Türkiye'yi bir buğday tarlası ve halkı da bu tarlanın ırgatları haline getirmek isteyenlerin çabaları her halde boşa gidecektir. Türk halkı hızla uyanmakta ve dönen dolapları her gün biraz daha açık olarak görülebilmektedir.

Zeytinyağından sonra, kuru üzümü de dış pazarlarda rezil ettikleri için mutlu olanlar ve Sonora buğdayını Türkiye'ye sokup Türk pamukluğunun kökünü kazıyabileceklerini zannedenler, toplumun çekil peçençisini yakasına yapışmış görünce yanıldıklarını anlayacaklar. Boraz daha gayret etsinler ve bunalmı daha keşsinleşsin. Kıyasıyla cahil bırakılmış, yalan yayını ve propaganda ile beyni yıkanmış, mutsuzluğunu Tanrı'nın gazabı olarak yorumlamış olan milyonlar yavaş yavaş uyanmakta, gerçekleri görmekte ve Tanrı'nın cömert olduğunu sezebilmektedirler.

Doğa kuralları bir avuç insanın, milyonları baskısı altına alıp uzun süre sömürmesine müsait değildir. İyi, doğru ve güzel olan, kötüye, yalana ve çirkinliğe galip gelecektir.

- (1) — Milliyet Gazetesi, 6 Temmuz 1968
- (2) — Demokrat İzmir Gazetesi, 7 Temmuz 1968
- (3) — Cumhuriyet Gazetesi, 8 Temmuz 1968
- (4) — Cumhuriyet Gazetesi, 7 Temmuz 1968.

Sosyalist Literatürde Terimler - Kavramlar

SOSYAL ADALET

Sosyal adalet terimi bir bilimsel sosyalizm terimi değildir. Sosyal adalet, kapitalist düzende, üretim ilişkilerini, alt yapıyı değiştirmeden aşırı sömürüye ve adaletsizliğe belli bir ölçüde düzeltmek ya da hafifleterek sağlanacak olan daha adil bir durumu ifade eder. Örneğin işçiler için daha yüksek bir ücret istemek sosyal adaletin kurulması doğrultusunda bir istektir. Ama tüm kapitalist sömürüye karşı çıkmak değildir. Kapitalist sömürüye tüm karşı olmak sosyalist bir tutumdur. Sosyalistler de sosyal adalet sınırları içindeki isteklerden yana olabirler, ama, sosyal adaleti hiçbir zaman nihai amaç saymazlar.

Sosyal adalet terimi, örneğin Amerikan Social Worker'lerinin sık sık kullandıkları bir

terimdir. Faşist akımlar içinde de güttükleri amaçları bu terimle ifade edenler olmuştur. Örneğin, Amerika'da faşist katolik papası Father Coughlin başında bulunduğu sağcı örgütün adını «Social Justice — Sosyal adalet» koymuştu ve sosyalistlerin katlini isteyen gazetesine de aynı adı vermişti.

Bizde de, sosyal adalet terimini, yanlış olarak sosyalizmin karşılığı olarak kullananlar olmuştur.

Sosyalizm, kapitalizmin yerini alacak bir düzen olduğuna göre ve devrimci de tarihin her hangi bir döneminde, tarihin akışı doğrultusunda çaba gösteren kimse olduğuna göre, sosyalist olduğuna ifade eden kimse aynı zamanda devrimci olduğuna da ifade ediyor demektir. Bunu tersinden de söyleyebiliriz.

Oysa sosyal adalet kapitalist düzenden temel öğelerini muhafaza ederek aşırı görünen adaletsizlikleri gidermek anlamına gelir. O halde sadece sosyal adaletten yana olmak devrimci bir tutum olmaz. Çünkü sosyal adaletçi sosyalist düzene geçişi değil, mevcut ilişkilerin düzeltilmesini istemektedir.

sanat

Eleştiri Günlüğü

BAŞLARKEN...

Biliyorum, şimdi birtakım kimse-ler «Yaş ne, baş ne ki, günlük yazıyor» diye konuşacaklar, çekememeliklere yol açacaklar. Sanki günlük yazmak yaşını başını almış kişilerin, salt onların harcıymış gibi. Tam tersi, şimdi ne varsa yaşını başını almamışlarda var. Gençler ateş gibi, yerlerini duramıyorlar. Onlarla konuşmakta gözü gönü açılıyor insanın, toplumsal oluşuma geleceğe umutla güvenle bakabiliyor. Yaptıkları ufak tefek yanlışlar ise umut kırıcı değil, umut verici. Günün birinde salt gençlerin sanat çalışmalarını incelemeye yönelik bir çalışmaya başlayacağım.

Her yazar aslında geçmişinde günlük yazmayı denemiştir. Günlük yazmak bugün ülkemizde yanlış olarak yazıklar yazılarda tanınmış bir imtiyaz. Oysa, günlükleri daha çok şiir gibi genç yaşlarımızda denemiştir. Liseli genç kızlar gibi... Ama yayımlanmamışlardır, yayımlanmayı aklımızdan bile geçirmemişlerdir. Günlük yazmamış, günlük tutmamış bir yazar düşünemiyorum. Bu, yazarlık durumuna aykırı gibi geliyor bana. Yazmayı, yazmak tutkusuna açıklamaktan çoğu kez kaçınıyorum. Ama yine de her yazarı yazmaya iteyen temelden bir nenin varlığına inanırım ben...

Günlüğüm, öbür günlüklerden konusu bakımından ayrımlı olacak; kendimi olanak bulabildiğim ölçüde az anlatacağım. İlk bakışta günlük kavramına aykırı gibi geliyor bu. Öyle ya, günlükler daha çok deneme niteliğindedirler. Yazar, kendini merkez alarak çevresinde olup bitenleri yansıtmaya çalışır. Kişisel yorum payları büyüktür günlüklerin... Bu ise yazarın kendini anlatmasını, açıklamasını gerektirir. Ben, tam olmasa da tersini deneyeceğim bunun. Nesnel ölçütlere bağlı, bilimsel bir eleştiri anlayışını savunan bir yazarın, aynı anlayış çerçevesi içinde eleştirel günlükler de yazabileceğini göstermeye çalışacağım.

Günlükler güne bağlı olayları yansıtmaya göre, bir günün içinde geçen bütün olaylar günlüğün konusu olabilir. Ama ben daha başlangıçta günlüğümün konularını sınırlandırıyorum. Yalnız edebiyat ve sanat olaylarını, konularını söz konusu edeceğim bu yazılarımda. Bu yazılara bir ad bulmak da başlı başına bir sorun oldu benim için. Önce «Kültür Günlüğü» adını koymayı düşündüm. Yavan ve yapmacık geldi bu ad bana. Daha sonra edebiyatta kendime en yakın bulduğum dahi düşünerek «Eleştiri Günlüğü» adını yakıştırdım. Elbette eleştireceğim, sanat ve edebiyat olaylarını yansıtırken

bu sütunlardan. Eleştirme benim için nasıl edebiyatın, sanatın vazgeçilmez bir ögesiye; düşünce yaşamının da öyle vazgeçilmez bir ilkesidir. Eleştiri daha sanat yapıtı yaratılırken başlar. Önce sanatçı eleştirir yapıtını. Yapıtı yaratırken de devamlı bir yadsıma, bozma yeniden yaratma eylemi içinde, yani eleştiri içindedir.

Ama asil ötemli eleştiri eylemi, yapıt sanat alıcısına iletince başlar. Eleştirimin özgünleşmiş çalışmasını bir yana bırakalım. Eğer sanat yapıtı duyguları sömürmeyen, sanat alıcısını en zayıf yerinden yakalayıp, işlemi doğrudan doğruya duygusal yollardan vermeye çalışmayan çeşittense; eleştirisel aklımız hemen harekete geçecektir. Eleştiriyi, kişi olarak sanat olmasının bu ilk basamağında dışarda bırakan anlayışa eskiden ben de kızdım. Oysa gerçek bulduğum bu olguyu bu gün saygıyla karşıyorum.

Başlangıçta söylemişim. Şimdi yine tekrar ediyorum. Herhangi bir yanlış anlaşılma meydana vermeye karşı tekrarlamak zorunluluğunu duyuyorum. Günlüğümün, yaşla, başla, anılarla uzun boylu bir ilintisi yok. Amacım, günlük sanat olaylarına eleştirel bir tutumla yaklaşmak ve onları kendi bağlı bulunduğum sanat kuramım açısından değerlendirmeye çalışmak. Bu arada gerekli gördüğüm anısal nitelikteki notlarımı da araya sıkıştırarak konumu açmaya, daha anlaşılır kılmaya çalışacağım. Eğer elimde olma yarak kendimden de söz açmak zorunda kahrımsam... Eh, bu konuda da okurlarım hoşgörüsüne sığınıyorum.

ANSIZIN AÇIKLAMAK...

13 Haziran 1968
Nâzım Hikmet'in şiirinin yayımlanması genç kuşaklar üstünde hemen etkisini gösterdi. Artık genç ozanlarda bir «Nâzım Hikmet» geleneğinden yararlanma olgusu açıkça seziliyor. Burada bir parantez açarak, bu etkinin çoğu genç ozanda yararlı olmadığını da eklemek isterim. Çünkü Nâzım Hikmet'in şiiriyle âni bir biçimde karşılaşmamız, bütün dikkatimizin onun üstüne çevrilmesine neden oldu. Günümüz şiirini izlemek güçleştirdi. Bu olguda İkinci Yeni çevrelerinden gelen ve şiir adı verilen nanelerin de etkisi var.

Benim sözünü edeceğim genç ozan, Nâzım Hikmet geleneğini değerlendirmesini iyi bilen bir san'at eri.

Türk şiirinin çok karamsar, çok umutsuz bir döneminde Nâzım Hikmet'in çıkıp gelmesi, tıkanan yolları açtı, günümüz Türk şiirinin yollarını aydınlattı.

Zühtü BAYAR

«Günün Apansız Açıklanması» elime geçene değin Tekin Sönmez adı bence bir bilinmeyendi. Yalnız bence değil, çevremde edebiyatla, sanatla uğraşan öbür dostlarım için de öyle... Ama bugün sağlam bir dünya görüşüne bağlı iyi bir ozanın başlangıcını haber veren «Günün Apansız Açıklanması» yla tanıyordun onu... Şu dizelere bir kulak verin hele:

özünde bir ses dövverdi filizlenmeye:
su yürür çiçek açar ağaçta
tohum yarılır
toprakta sürer yeşil
güneşle boyanır yaşamak
biçimlerle ballanır yemiş
süreklili değişimlerle varolur hayat

Tekin Sönmez, iyi bir şairin sahip olması gerekli olan öze egemendir. Üstelik bu işlem onu çağdaşlık anlayışı içine de oturtmaya fazlasıyla yeter. Bence onun en çok araştırması, denemesi gereken şey biçimdir. Gerçi bu sağlam işleme Tekin Sönmez eninde sonunda özgün bir biçim geliştirecektir. Ama bugün için özgün bir biçimin araştırmalarına başlamalıdır. Bunu bahardığı gün, şiirinde kurduğu estetik dengenin de üstüne yükseleceğine ve adı önde gelen genç ozanlarımızdan biri olacağına inanıyorum.

POLİTİK OLAYLAR KARŞISINDA EDEBİYAT

20 Haziran
Türkiye'de en çok yayımlanan şiir kitapları olsa gerek. Biz büyük kentlerde oturanlar pek farkında değiliz ama Anadoluda genç ozanlar harıl harıl şiirler derliyor, kitaplar çıkarıyorlar. Geçenlerde Ankara'da düzensiz bir biçimde yayımını sürdürmekte olan bir dergi elime geçti. Derginin arka kapağında Anadoludaki genç ozanların gönderdikleri şiir kitaplarının küçük bir derlemesi yer alıyordu. Çoğu adını duymadığım, kitabını görmediğim ozanlar da var. Ülkemizde toplumsal olayların akışı, edebiyatı, sanatı örttü. Yayımlanan kitapların çoğu toplumsal bilimlerle ilintili diyenler kim? Geçen yıla değin doğruyu bu yargı. Gerçi hâlâ toplumsal olayların ve 1961 Anayasasının getirdiği özgürlük rüzgârının dalgalanmaları içindedir. Ama ben ce beklenen sonucun başlangıcı ucunu gösterdim. Artık aydın kitle toplumsal bilimlerin alanındaki açlığını gidermek üzere. Hafif de olsa sanata ve edebiyata doğru bir kimliği bir eğilim var. İstatistikler önümüzdeki aylarda ne gösterir bilmiyorum. Türker Acar-oğlu'nun her üç ayda bir yayımladığı

Hadı

Muzaffer ARABUL

Cüzamlı sevgilerde,
Küçük bir yürek,

O korkunç dikine sarı,
Keder, ya da tanrı.

İyilik, güzellik sade,
Ellerinden, gözlerinden.

Solu karanlıklarını, solu.

Tâ içinden, aydınlık gökten,
Yıldız yağmuru,
Dağ çiçekleri.

Ey dünyaların en güzeli,
Güzelim rüzgârdakiler hadı —

bibliyografik rakamları beklememiz gerek. Yazınsal yapıtların sayılarında bir artma olduğu kesin. Ant Dergisi bile yeni başladığı yayımlara yazınsal olan üç kitabı katmaktan kaçınmadı. Sanatın gücüne ve ölmezliğine inanıyorum. Toplumsal ve politik olayların en yoğun olduğu yıllarda bile şiir kitaplarının baskısı beşyüzün altına düşmedi. Gerçi tek başına nicelik hiç bir şey anlatmaz ama, niceliğin niteliğe dönüşümünü unutmamalı. Bilimsel tabanlı bir umut, umutların en sağlamı, en güven vericisidir.

SANATLA PRATİĞİN BİRLİKTELİĞİ

22 Haziran
Ekmeğini taştan çıkararak emekçi gibi, sanatını yaşadığı hayatın pratik gerçeklerinden çıkarmalıdır sanatçı da...

Hiç bir san'atçı çıkıp da yukardaki önermeye katılmadığını açıklamaz. Bu yargının tersini savunmaya kalkışmaz. Sanatçının kendini sözle açıklaması söz konusu oldu mu tutumu böyledir ya gelgelelim iş eyleme, yani sanatçının kendini sanatsal eylem yoluyla açıklamasına geldi mi işler değişir. Bir de bakarsınız ki sanatımızda, edebiyatımızda kendine az çok bir yer vaptmış, sağdan soldan eleştirilerek bir değer çizgisine oturtulmuş bir sanat eri, kendi sanat kuramıyla hiç bağdaşmayacak bir yapıt sürüvermiş günün birinde ortaya...

Kimi zaman az gelişmiş ülke sanat ve edebiyatlarının, karşısında bir türlü küçüklük kompleksinden kurtulamadığımız o batının sanat ve edebiyatından üstün ve ileri olduğunu düşünürüm. Batı sanatı ve kültürü nerde (eleştirel zekasını yitirmiş, iş bölümünün ve bunu sonucu olarak halen hristiyan hümanizmasının dumanı üstünde bir kültür kabuğunun içine sıkışıp kalmış batıyı kastediyorum) millî kurtuluş savaşlarının eşğine adımını atmış az gelişmişlerin sanatı ve edebiyatı nerde. Adamlar insanı da o insana bakmasını da unutmuyorlar. Varsa yoksa uzmanlaşma, iş bölümü, makinelerin ve madde dünyasının amansız egemenliği... Heriflerin yaşamı özel araba, televizyon ve müstakil bir ev üğgeninin sınırları içinde yuvarlanıyor.

Geçenlerde Balaban'a resimlerinde neden hep çocuğu bir eda bulunduğunu sordum. Hiç şaşmadı soruma. Kızmadı da... O kendine özgü sevimli üslubuyla... Yaşamım çocuğu da ondan diye yanıtladı. Sonra hiç beklemediğim önemli ve ilginç bir sanat kuramı açıklaması yaptı. Şaşıtm, sevindim Balaban'ın bu denli bilinçli olmasına. Gerçi yaptığı için ne denli bilincinde olduğu resimlerinden anlaşılıyordu ama onun ağzından bilimsel bir tavırla Anadolu insanının resimlere, kendi deyimiyle «süretlere» geçen yaşantısını, köylümüzün halı kilim v.b. çalışmalarının maddeci bir biçimde açıklamasını ve yorumunu duymak sevindirdi beni.

Bilmem Forum'da yayımladığı «Yaşamımızdan Sanatımızın Çıkışı» adlı dizi yazılarını okuyor musunuz

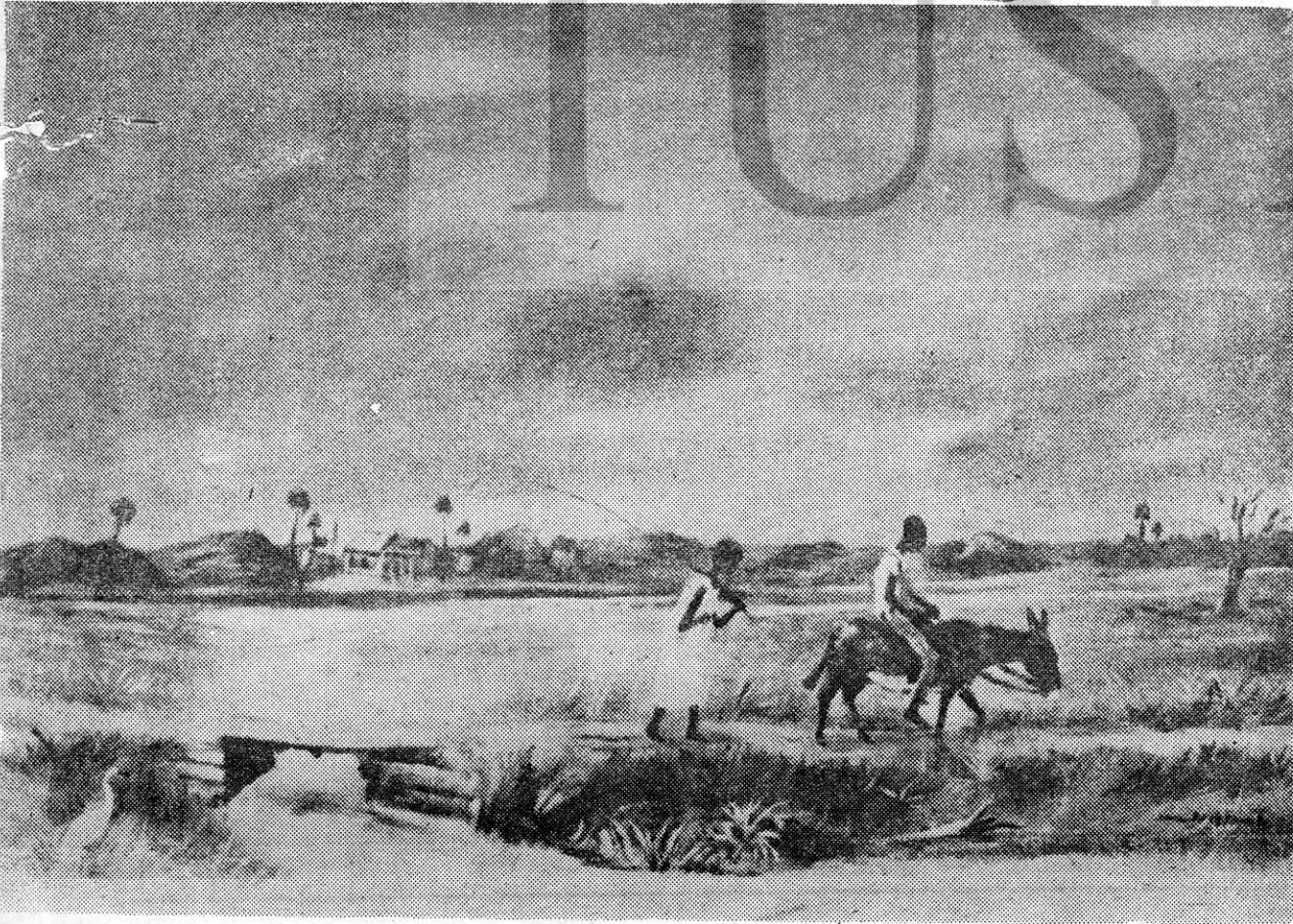
Balaban'ın? Çok ilginç buluyorum ben bu yazıları. Balaban usta bir ressam olduğu kadar, iyi bir denemeci de. Kendine özgü yumuşak ve ironik sevimli bir üslubu var. Okutmasını biliyor. Gerçi iyice bilinçlenmiş bir toplumun öfkesiyle yazıyor ama bu öfke onun gözlerini bağlayıp, kentli sanat adamlarının etkinliklerini yanlış saptamak gibi bir tutma itmiyor. Sanatın pratik hayattan çıktığı düşüncesine kendini yakın bulan herkes okumalı o yazıları...

SABAHATTİN ALİ'Yİ ANMAK...

29 Haziran

May'ın yönetim yerinde üç kişi çok sıcak bir öğleden sonra söyleşilere daldık. Dinamo, Asım Bezirci bir de ben... May'ın çalışkan ve sessiz muhasebecisi Teoman bey sıcağa ve konuşmalara da «aldırış ederek» harıl harıl rakamları topluyor. Dinamo Sabahattin Ali'yi anlatıyor. Kendine özgü, babacan tavırla açık mavi gözlerini arada sırada dalga dalga sıcağın yalamakta olduğu pencereden geçirdi, tatlı bir sesle ve sözcüklerini tekrarlayarak anlatıyor: «... Bir topluluğa girdi mi hemen konuşmalarıyla egemen olurdu. Çok geniş kültürü konuşmalarından derhal yansırdı. Topluluk da onu saygıyla dinlerdi. Konuşmasını sevdiği kadar, dinlemesini de severdi. Konuşulanları, anlatılanları büyük bir dikkatle dinler, eleştirilmesini gerekli gördüğü noktaları yumuşak ve sevimli bir üslupla, sevdirecek eleştirirdi. Konuşanın sözünü kesmeyi sevmezdi ama önemli bir yanlışla karşılaştığı zaman istemeye istemeye yapardı bunu da.» Bezirci'nin bir sorusu üstüne Dinamo konuşmasının yönünü değiştirerek şöyle devam etti «Ona kesinlikle hırçın ta biatlı ve kavgacı değmezdi. Tam tersi, yumuşak ve sevgi dolu bir insandı. Sevincini çevresindekilere geçirmesini bilirdi. Kendisiyle iki yıldan fazla bir zaman devamlı arkadaşlık ettim. Sonra yaşam koşulları, iş hayatı ayrılmamızı gerektirdi. Giyinmesini severdi. Devamlı temiz ve ütüsü itinalı yapılmış elbiseler giyerdi. Bana orta boylu denebilirse işte ben boyda bir adamdı.» Sabahattin Ali'nin bu önemli Türk öykücüsünün tatlı ve saygıya değer anısıyla dolmuşluk bir anda. Hele Dinamo, ellerini önünde kavuşturmuş, oturduğu yerde dalmış gitmişti. Anlattığı izlenimlerden olaylara, anılara geçtiğini sezindim.

Sabahattin Ali üstüne son üç yıl içinde yapılan incelemeler, eleştiriler tartışmalı bir durum aldı. Yapıtları bir yana, özellikle kişiliği üstüne söylemler birbirinin tam tersi. Genç kuşaklar hangi yargıya inanacaklarını şaşkınlara. Sanatçıyla yapıtları arasında sıkı bağların, ilişkilerin varolduğuna inandığımız için bu tartışmaları ilgiyle izledim. Bence konu yeniden tartışma alanına çıkarılmalı, Sabahattin Ali'yi yakından tanıması olan sanatçı ve yazarlarımız —örneğin Dinamo gibi... — kalemle davranmaları ve bildiklerini, izlenimlerini, anılarını anlatmalıdırlar. Bu arada öykücülüğünün bilimsel inceleme ve eleştirilmesi de unutulmamalı.

Bilimci Sosyalizmin yolu: Diyalektik Maddecilik. Diyalektik Maddeciliğe göre, olaylar boyuna değişirler. Onun için gerçeklik, yalnız bütün çelişkili gidisleri içinde ele alınırken, pratikle değiştirilmek zorundadır. Her şey gibi İnsan ve Toplumun kendisi de değişir. Ve bu değişme insanla ilgili olduğu ölçüde insanın düşüncesi de davranışı ile yapılır.

Toplum gerçekliği — SON DURUSMA — hangi mekanizma ile değişir? Toplumun MADDE ÜRETİMİ temelinde DOLAYSIZCA etki yapan ÜRETİCİ GÜÇLERLE değişir. Üretici Güçlerin başında ne gelir?... İNSAN gücü. der demez, iki karakter göz önüne gelir:

1 — İnsan önce plânladığı tasarı ile yapacağı DÜŞÜNÜR,
2 — Sonra, o tasarımın doğrultusunda DAVRANIR.

Marx'ın dediği gibi, insan emeğinin hayvan çabısından (Mühendisin arıdan ve örümekten) ayırımı: yapacağına önce kafasında tasarlayışında toplar. Engels'in dediği gibi, insan yemeği, içmeyi bile önce kafasından geçirecek yapar. Yapılacak için kafada BİLİNÇLE tasarlanışına ve plânlanışına TEORİ denir. Pratik teori, YARAMAZ KURUNTUCULUK olduğu gibi, teorisi pratik te, bir ustaman deyimini ile «KAFASIZ İŞGÜZARLIK» tr.

Şimdi, Teori nedir? Gerçekliği değiştirmek üzere tasarlanan plânı düşüncedir. Bunu söyleyemeyiz, gözününe iki türlü GERÇEKLEŞİR:

1 — Yaşanan gerçeklik,
2 — Yaşanmış bulunan gerçeklik.

Asıl, insana yararlı olmak üzere değiştirilecek olan gerçeklik, elbet içinde bulunduğumuz ŞİMDİKİ olaylardır. Ancak, şimdiki olaylardan hiç birisi daha ÖNCEKİ olayların diyalektik ürünü bulunmaktan çıkamaz. Her şimdiki olay, geçmiş olayların sonucudur. BUGÜNÜN gerçekliği, ister istemez DÜNÜN gerçekliklerinden çıka gelmiştir. Bugüne dek gelmiş geçmiş gerçekliklerin topuna birden bilim dilinde TARİH adı verilir.

Demek, nasıl Teorisiz pratik ve pratiksiz teori olamazsa, tıpkı öyle gerçeklikli Tarih ve Tarihsiz gerçeklik de bulunamaz. Bir ülkenin TARİHİ (dünkü olayları) GERÇEK GİBİ bilinmedikçe, o ülkenin GERÇEKLİĞİ (bugünkü olayları) iyi kavranamaz. Kavramak iddiasına kalkışılınca, gösterilen çaba verisiye alış verişe benzer. Teori ezbere kuruntuya döner, Pratik karanlığa kubur sıkıyır.

Onun için, bilimci Sosyalizmin soyadı TARİHCİL MADDECİLİK'tir. Onun için TARİH incelenimleri, kimi alışkanlıkların yakıştırdığı gibi: bir eksantrik müzecilik merakı, bir eskiler alayıcılık hevesi değildir. Tam tersine insanlı düşünce ve davranışın ÖZÜ gerçeklik ise, gerçekliğin KÖKÜ Tarihtir. Tarihi unutmak, Teorinin ve Pratiğin kökünü kurutmak olur.

Türkiye'de Düşünce ve Teori basmakalıplılığı ve dolayısıyla de Pratik ve davranış tökezleştikleri en yaygın hastalığımızdır. Bunun OBJEKTİF nedeni: egemen çevrelerin her düşünce ve davranış ya Nemrutça kökünden kazıma, yahut kendi yolaştırmacılığı altında ansızın şımartma eğilimindedir. Ama, bir de SUBJEKTİF neden var: Tarihcil Maddeciler olduklarını açıklayanlar, genel olarak TARİH ve özellikle Yakındoğu ve TÜRKİYE TARİHİ üzerinde, bir YABANCIDAN gelmiyen sabırlı çabaya dayanamıyorlar. O zaman, ağızdan dolma toplar gibi, kulaktan kapma, hele şairane destan düzmeceklerini, yahut ünlendirilmiş acayip romantizmleri Tarihle karıştırıyorlar.

Oysa, KLASSİKASYON bilimi olarak TARİH henüz dünyada kurulamamıştır. Tarihi dünyada gelişigüzel olaylar kırkanbarı BİRİKİM bilimi olmaktan kurtarmadıkça, geri ülkeler içinde özellikle Türkiye'nin Tarihini anlamak güç oluyor. Türkiye Tarihini anlamadan Türkiye Gerçekliğini anlamak ise, ondan da daha güçleşiyor. Bu yüzden Teori topal kalıyor, Pratik aksiyor.

2 — TARİHİN GELİŞİMİ

Bütün bilimler gibi, elbet Tarih bilimi de gelişir. Tarihi: nasıl olsa değişmez, bilinen şeylerin ezberlenip tekrarlanması saymak kadar gülmünç bir yanıma olamaz. Hele: «Marx — Engels ustalar bir yol Tarihcil Maddeciliği kurduktan sonra, kimin haddine düştüğü Tarihte orijinal aydınlatmalara varmak» diyen o dindarca alçak gönüllülere sapmak, bilimci sosyalizmi kaçamağa çevirmekten başka sonuç veremez. Böylesine «suret'i haktan görünmeler» her şeyden önce ustalara karşı, tapınç perdesi altında en iflah olmaz yobazca saygısızlığa düşmek olur. Ustalar «Hafız'ı Kapital» çömez papağanlar değil, Teoride, Pratikte kıyasıya savaşçı çiraklar için yolu açmışlardır.

Karl Marx, Das Kapital'in Önsözünde belirttiği gibi, başlıca çalışma plânını: «Modern toplumun yüzündeki peçeyi kaldırma» uğrunda topladı. Ayrıca, ANTIKA TARİH üzerine klasik Tarihcil Maddeciliğin yaptığı dahiyanen notlar, Marx — Engels çağındaki Tarih ve İnsan bilimlerinin veri sınırları ötesine çıkamazdı. 1957 yılları, Tarihcil bilimlerin belibaşlı iki büyük eksiği var idi:

1 — TARİH ÖNCESİNİN bilinmeyişi:

Tarihi değişmez kuralların ve kurulların «TEKERRÜRÜ» kılığında sokuyordu. Tarihcil Maddeciliğin kökünden çürütme istediği GENEL EĞİLİM bu idi.

2 — YAKINDOĞU TARİHİNİN bilinmeyişi: Tarih gerçekliği gibi Tarih bilimini de Herodot'lar ve Beroz'larla başlatmak zorunda bırakılıyordu. O zaman Tarih, Akdeniz çevresinden Batı Avrupa'ya doğru (KÖLELİK — DEREBEYİLİK — KAPITALİZM) üçkeniyle tekeniyle tekerlenmiş bir ÖZEL EĞİLİM'den kurtulamıyordu.

Bu ŞEMA: Batı Toplumunun GERÇEKLİĞİ için gerekli TARİH gerçekliğini az çok sunabiliyordu. Nitekim Batıda Sosyal Devrimciliğin Teorik ve Pratik bütünlüğü yeterince sağlanabiliyordu. Ne var ki, Türkiye Orta Asyadan gelmiş İnsancıl güçlerin, derin kökleri Yakındoğuda olan Küçükasya toplumu idi. Dal budaklarımız Akdeniz ötelere, Orta Avrupa'ya dek uzanmış olsa bile, Marx'ın pek güzel belirttiği gibi, Tarihcil Kökümüz her zaman ANADOLU (Küçükasya) oldu.

Spesifik olarak TARİH bilimi — bilebildiğimiz kadariyle, bilmediklerimizi her zaman, herkesten öğrenmekle mutluluk duyarız. — bugün Klasik Tarih bilimi Batıda (Kapitalizmde) ve Doğuda (Formel Sosyalizmde) henüz yukarıda değidimiz iki genel ve özel eğilimden kurtulamamıştır. Tarih bilimi, 19 uncu yüzyılın armağan ettiği tutunmuş, sevilir şemalardan bir türlü sıyrılamıyor. Yaşanmış gerçek Tarihin KİYASIA MADDECI DİYALEKTİK gidisi, okul kitaplarının mitolojisi masalları ile örtülüyor.

19 uncu yüzyılın insancıl bilimleri: antropoloji, etnoloji vs. alanlarında hayli malzemeler yığılmıştı. Bu verileme 20 inci yüzyılda gelişen: Arkeoloji, Tarih öncesi vs. bilimleri kattı. Marx'ın o verileri işlemeye ömrü yetmedi. Engels, âdeti bir vasiyet yerine getirince: Morgan'ın keşiflerini alabura etti ve Menşei vs.» eserinin üzerinden 7 yıl geçmez Tarih öncesi biliminde «adamakılı İlerlemeler» olduğunu belirtti. Ya Engels'ten beri geçen 70 yılda yığılmış veriler, rafta mı kalacaktı?

Elimize geçenlere göre, Tarihcil Maddecilik öğretileri, haklı haksız nedenlerle, Tarih Bilimi yolunda ustaların öğüdünü, bir dua gibi «Amin!» demekle izlediler. Ustalarının metinlerini ezbere tekrarlamakla Usseverliğin yücüne kanat gerdiklerine inandılar. Bu Marksizm değil, mistisizmdi.

3 — TARİHTE BATA — ÇIKA GİDİŞ

Marx'tan beri edinilmiş insancıl Bilim kazançları açısından bütünlemesine bir Tarih deterterminizmi ile bakılınca şu gerçeklik göze batar: Tarih öncesi ile Tarih (Antika ve hattâ modern çağlar) arasında, inanılmıyacak keredede DİYALEKTİK etki — tepki ilişkileri vardır. Bu kaçınılmaz bir olaydır. Çünkü Tarih öncesine son veren ve YAZILI Tarihi açan Medeniyet, ilkin Güney Irak'ın sübtropikal İrmak dökülülerinde tek tük KENT (Cité) lerle doğdu. O Kentçiklerin dışındaki uçuz, bucağız Dünya Tarih öncesi (Barbar) Toplumlarla kaphydı. Onun için Tarih öncesinin neçeliği (kantite'si, kemmiyeti), çağımıza dek, Tarih (Medeniyet) niceliğine (kalitesine, keyfiyetine) etki yapmaktan geri kalamazdı.

Tarım ekonomisine dayanan Kent içinde Toprak ilkin TANRININ (yani TOPLUMUN,

İslâmlıkta: «Beytül mâli müslimin'in) idi: Yani ORTAK MÜLK idi, Kent içinde Tefeci — Bezirgân özel sermaye gelişince: Toplum sosyal sınıflara bölündü, Toprak mülkiyeti ÖZEL KİŞİ MÜLKÜ olmağa doğru gidişti. Geri kalan Kent dışı dünya ise ORTAK MÜLKİYET temelinde dayalı kaldı. Bu durum çelişkisi 7 bin yıllık Antika medeniyetler Tarihi boyunca, tâ kapitalizme dek, Toplumun binbir çemberden geçirip yazboz tahtasına çevirdi. Kadim Tarih, Kapitalizme gelinceye değin, medeniyetlerin bata çıka gidisleriyle yürüdü.

Neden bata çıka gidildi? Şundan: Medeniyet, sınıflar güreşiyle eridikçe, gürbüz çevre barbarlarınca yenildi. Barbarlıkla Medeniyet arasındaki temel çelişki MÜLKİYET ilişkilerinde toplanıyordu. Barbarlıkla Medeniyet arasındaki artı — eksi çatışmalar: ORTAK MÜLKİYET ile ÖZEL MÜLKİYET arasındaki savuştan kaynak alıyor, üst yapıların bütünü, zaman zaman çelişik şanslarla yangın gibi sarıyordu.

Özel KİŞİ MÜLKİYETİne dayanan Medeniyet: ilkin bir avuç olan sonra çoğalan, ama sosyal sınıf çelişkileri yüzünden üretim temelini de yobazlaştırarak, bir kaç kuşakta kolayca yıkılabilir hale gelen bir toplumdur. ORTAK MÜLKİYETE dayanan Barbarlık: gittikçe azalmakla birlikte, ilkin yeryüzünü kaplamış ve içerisinde sınıf çekişmesi bilmiyen bir kardeşler toplumdur dünyasıydı. Barbar insanlar, eşit kankardeşleri olarak, ölesiye dayanışmalı, taze, esen güçtüler.

Medeniyet: Devlet, Para, Yazı gibi silahlarıyla ilkin, barbarlığa karşı teknik sosyal, teşkilâtçı üstünlüğünü kazanıyordu. Çünkü Barbarlık dünyayı kaplamış bir büyük çoğunluk olduğu zaman bile Barbarlardan her biri ufak Aşiret, Kabil ve Kan teşkilâtlarıyla dağınık ve özerk yaşıyorlardı. Bata çıka hergün bir az daha dünyaya yağ damlası gibi yayılan

Medeniyete karşı Barbarlığın bütün olarak birleşmesi olagan değildi. O yüzden, Medeni Devlet, Barbar aşiretleri, kimi çıkarla, kimi zorla teker teker bozguna uğratabiliyordu.

Ancak bu çok uzun süremiyordu. Medeniyetin içinde özellikle Köle — Efendi çelişkileri arttıkça, Barbarlıkla ilişkiler tersine dönüyordu. Neçelik (miktar) olarak köleler, efendilerin on, yüz, bin katı artıyordu. O zaman, ya Greklerin İsparta Kentinde olduğu gibi: her dönemde köleler, fazla köy köpekleri gibi kılıçtan geçirilip azaltılıyordu; yahut Atina'da olduğu gibi: Demokrasiye demagojiye çeviren soysuzlaşmalar, Kent içinde dirlik bırakmıyordu. Kent'ten büyük İmparatorluklara konağına yükselmiş toplumların, sırasında, burasında üst ve alt sınıfların ayaklanmaları her şeyi çürütüyordu. Bu durum, Bezirgân medeniyetin, kendi kendisini inkâra başladığı DEREBEYİLEŞME konağı oluyordu.

O zaman üst sınıfları birbirine düşmüş, kimsenin kimseye güveni kalmamış bulunan Medeniyet: Çevre Barbarlardan önce medet umuyor, aylıklı asker yetiştiriyor, «kendi mezar kazıcılarını» hazırlıyor; sonra yarı çağırımı Barbar baskınlarına uğruyordu. Örneğin, Makedonya Barbarlığı, İskender'in kişiliğinde, Grek Medeniyetinin altından girip üstünden çıkıyordu. «ULUSLARIN GÖÇÜ». Roma İmparatorluğunu tuz buz ediyordu... Derken Barbar Makedonyalının veya Hüsn Cermen'in içine daldığı geniş medeniyet nimetleri ve bozuk insan sürüleri: parasıyla, yazısıyla, devletin, kültürüyle, alışkanlıklarıyla gelenleri etkiliyordu. Fatihlikten Efendiliğe (Şövalyelikten Derebeyliğe, Gaazi — İB'likten Beylerbeyliğe, Paşalığa, Ayanlığa) doğru kayan barbarları «MEDENİLEŞTİRİYOR» du. Ve bu çember böylece «TEKERRÜR» edip duruyordu.

GELECEK HAFTA :

Tarihin determinist bütünlüğü

Okuyucu Mektubu

Bugünkü aşamada Türkiye'de ilk devrim aşamasının hangisi olduğu konusunda bizi gerektirdiği şekilde aydınlatan TÜRK SOLU'na teşekkür ederiz.

Bugün eğer gerçekten Türkiye bir ikinci Milli Kurtuluş Savaşının içindeyse (şüphesiz öyledir) bu kurtuluş savaşı bütün gerçek milliyetçiler tarafından verilecektir. Antiemperyalist Mücadele (Milli Kurtuluş Savaşı) ile sosyalist mücadelenin birlikte ve beraber yürüyeceğini söyleyenler ve bu iki aşamayı bir aşama olarak ileri sürenler, elbette kitap düşmanlığı yapacaklar ve kendilerinin her dediğini «doğru» olarak kabul etmeyen gerçek sosyalistleri partiden ihraç edeceklerdir. Ve de bunlar ayrıca 29 nisanları kutlamayacak ve kendilerini gerçek devrimcilikten uzaklaştıran bir eylemle günlerini gün etmeye bakacaklardır.

Biraz diyalektikten nasibi olanlar, sosyalist olduğunu söyleyen bir örgütün kurmaylarının davranışlarının hiç de sosyalistçe olmadığını (eğer oportünist değillerse) derhal teslim edeceklerdir.

Güçbirliğinden korkanlar ve güçbirliğine katılırsak önderlik elimizden gider diyenler; 1969 da başa gireceğiz sloganıyla çelişkiye düştüklerinin farkında değiller midir acaba?

Amerika'yı, yan bakmakla, göz süzmekle, ve surat asmakla Türkiye'den kovacak olanlar, ve de emekçi halk Menderes'e vatan haini demiyorsa Menderes vatan haini değildir diyenler lütfen antiemperyalist mücadeleden dem vurmalarını. Meclise girip rahatlarına baktıkları gibi arasıra köşelerinden kendi kişisel dünyalarını anlatmaya devam etsinler.

Saygılarımla
Mehmet Ali EVREN — ADANA

ODEON PLÂK itharla sunar
Hâdise yaratan plâk

AŞIK FERMANI

947 — AVRADINI
NE ARARSAN
İNSANDADIR.

(T.S. 78)

Nazım Hikmet üzerine

Zühtü BAYAR

Nâzım Hikmet'in şiirlerinde
dünya görüşü olarak diyalektik materyalizm. 3.— TL.
(Pul karşılığı gazetemizden istenebilir) (T.S. 77)

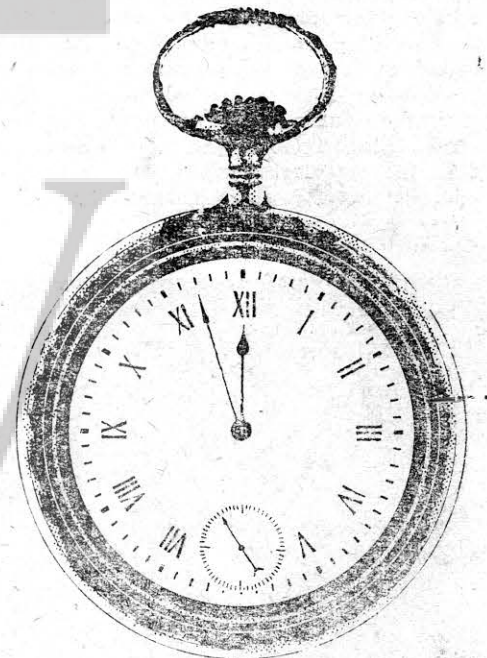
Ünlü İngiliz iktisatçısı ve bilim adamı

MAURICE DOBB' un ünlü eseri

1917 den bu yana Sovyet Ekonomisinin gelişimi

Plânli ekonominin laboratuvarı Sovyet ekonomisinin mekanizması ve karşılaştığı sorunları, çözüm yollarını tarihi gelişim içinde incelemek isteyenlerin yararlanacağı kitap çıktı.

Çeviri: Metin AKTAN — 450 sayfa, 12,5 T.L. (T.S. 76)

Reklam, işlerinizi saat gibi yürütür

REKLAM ve TANITMA FAALİYETLERİNİZİ
yurt içinde ve dışında
EN ETKİLİ VE EN İSRAFSIZ ŞEKİLDE YÜRÜTMEK İÇİN
Kurumumuz hizmetlerinden faydalanınız

BASIN İLÂN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no: 1, kat: 3
Telefon: 27 68 00 — 27 66 01, İstanbul

Basım 20032/79

TÜRK SOLU — Haftalık Gazete ☆ Sahibi: Şerif Tekben ☆ Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Bora Gözen ☆ İdare yeri Yazışma ve Abone Adresi: Babalı Caddesi No: 29 İstanbul, Telefon: 27 39 61 ☆ Ankara Temsilciliği: Ahmet Say, Meşrutiyet Caddesi Altın Han No: 17 ☆ Dizgi ve baskı: Son Telgraf Matbaası, İstanbul, Telefon: 27 54 12 ☆ İstanbul dağıtımı: Fuat Bute, Ankara Cad. No. 34.

Telefon: 27 89 49 ☆ Ankara dağıtımı: Ankara Umum Gazete Bayileri Kooperatifi ☆ Ege Bölgesi Dağıtım: Orhan Özışman, İzmir ☆ Anadolu dağıtım Sabri Özakar, İstanbul, Telefon: 27 23 68 ☆ Yıllık abonesi: Yurt içi 20 TL. Avrupa uçak: 60 TL., Amerika uçak: 150 TL. ☆ İlan santimi 20 TL. Yayın ilanları % 50 indirimlidir.